Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

3E JAARGANG | WOENSDAG 14 AUGUSTUS 1918 | No. 137

ROTTERDAMSCHE BANKVEREENIGING

Rotterdam 's-Gravenhage

Boompjes	**Mauritskade**
Delfshaven	Bezuidenhout
Feijenoord	Kneuterdijk
Glashaven	Naaldwijk
Schiedam	Rijswijk
Vlaardingen	Scheveningen

Amsterdam

Rokin

Zaandam

KAPITAAL EN RESERVEN

f 66.000.000,—

NATIONALE BANKVEREENIGING

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht

Alkmaar, Alphen a. d. R., Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Barneveld, Bodegraven, Borculo, Boskoop, Den Burg (Texel), Coevorden, Culemborg, Delft, Deventer, Doetinchem, Dokkum, Dordrecht, Drachten, Ede, Franeker, Geldermalsen, Goes, Gorinchem, Gouda, Groenlo, Groningen, Haarlem, Harlingen, Heerenveen, Den Helder, Hengelo (O.), Hoogeveen, Hoogezand, Hulst, Katwijk, Leeuwarden, Leiden, Lochem, Meppel, Middelburg, Nijmegen, Oostburg, Purmerend, Schagen, Schoonhoven, Sliedrecht, Sneek, Stadskanaal, Terneuzen, Tholen, Tiel, Uithoorn, Utrecht, Veendam, Veenendaal, Vlissingen, Wildervank, Woerden, IJmuiden, Zeist, Zierikzee, Zutfen, Zwijndrecht.

KAPITAAL EN RESERVEN

f 7.200.000,—

De aandacht wordt gevestigd op de afgifte van **Binnenlandsche Credietbrieven**, waardoor in ruim 80 plaatsen in Nederland gelden franco kunnen worden opgenomen.

ZUID-NEDERLANDSCHE HANDELSBANK

Kapitaal *f* 3.000.000,—

EINDHOVEN - TILBURG - 's-HERTOGENBOSCH
BREDA - MAASTRICHT - SITTARD - VENLO

HANDELSCREDIETEN

Incasseering van Wissels — In- en Verkoop van Buitenlandsch Papier Effecten — Coupons

DEPOSITO'S

N.V. Furness' Scheepvaart- en Agentuur Maatschappij

ROTTERDAM—AMSTERDAM

Telegram-Adres: „FURNESS"
Telefoon Nos. ROTTERDAM 7744 47
„ „ AMSTERDAM N 5866, N 1267

Reeders, Cargadoors, Expediteurs, Kolenhandelaren, Stuwadoors, Assuradeurs etc.

Speciale afdeeling voor het bevrachten van scheepsladingen per stoomende en zeilende ruimte.

AAN- EN VERKOOP VAN SCHEPEN

GEREGELDE LIJNEN VAN EN NAAR:

BALTIMORE (Holl. Amer. Lijn)	elke 10/14 dagen
*CARDIFF (en Birmingham District)	wekelijks
*MIDDLESBROUGH	elken Zaterdag
*STOCKTON ON TEES	elken Zaterdag
*SUNDERLAND	elken Zaterdag
*ALEXANDRIE	elke 2/3 weken
CANADA (via Londen)	elke 10 dagen
AUSTRALIE (via Londen)	elke 14 dagen
*ZUID-AMERIKA (via Antwerpen)	elke 2/3 weken
*MAROKKO (via Antwerpen)	elke 14 dagen
CUBA (via Liverpool)	elke 10 dagen

Doorvrachten naar en van alle deelen der wereld. Levering van Engelsche Stoomkolen en Gaskolen.

* Diensten tijdens den oorlog gestaakt.

Nationale

Levensverzekering-Bank

OPGERICHT 1863

TE

ROTTERDAM

Stoomvaart-Maatschappij NEDERLAND

AMSTERDAM.

Stoomvaart-Maatschappij ROTTERDAMSCHE LLOYD

ROTTERDAM.

TIJDELIJKE MAILDIENST

JAVA—SAN FRANCISCO vice versa via

Singapore, Hongkong, Manilla, Nagasaki en Honolulu.

VRACHTBOOTENDIENST

van *Java* naar *San Francisco* vice versa, in vereeniging met de Java-China-Japan Lijn.

JAVA—NEW YORK LIJN.

Geregelde vrachtbootendienst van *New York* naar *Nederlandsch-Indië* vice versa, via het Panama-Kanaal, in samenwerking met andere Maatschappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN.

Geregelde dienst van *Nederlandsch-Indië* naar *Rangoon* en *Calcutta* vice versa.

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN.

Geregelde stoomvaartdiensten tusschen *Nederlandsch-Indië, China* en *Japan.*

JAVA—PACIFIC LIJN.

(onder Directie der Java—China—Japan Lijn) maandelijksche dienst tusschen *Nederlandsch-Indië* en *San Francisco*, via *Manilla* en *Hong-Kong.*

F. & W. VAN DAM

Makelaars in Assurantiën

Wijnhaven 63 - Rotterdam

belasten zich met het plaatsen van alle Assurantiën, onverschillig van welken aard, geene uitgezonderd.

HOLLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AMERIKA

AMSTERDAM BUENOS AIRES RIO DE JANEIRO SANTOS

KAPITAAL *f* **14.000.000,—** **RESERVE** *f* **2.100.000,—**

ALLE BANKZAKEN OP ZUID-AMERIKA

VERLEENT BEMIDDELING TOT HET AANKNOOPEN VAN HANDELSRELATIES IN ARGENTINIË EN BRAZILIË

DE GRONINGER BANK

Groningen, Winschoten, Stadskanaal, Wildervank, Veendam, Sappemeer, Delfzijl, Emmen, Hoogeveen en Ter Apel (Firma TIMMERMAN & SASSEN)

Kapitaal *f* 6.000.000,— Geplaatst en gestort *f* 4.440.000,—

Reserves *f* 430.501,04

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Belast zich met het incasseeren van wissels op binnen- en buitenland

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN *f* 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

GEBROEDERS SCHEUER

Assuradeurs en Assurantiebezorgers

Expediteurs en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoederen tegen transport, molest, brand en diefstal tegen concurreerende premiën.

Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek

DELFT

ARTIKELEN:

Gist
Brandspiritus
Zuivere spiritus
Foezelolie
Amyl-alcohol
Aether Sulfuricus
Narcose æther
Kurken en
Gedroogde Spoeling

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wester-Suikerraffinaderij

AMSTERDAM

GROOTSTE RAFFINADERIJ IN NEDERLAND

Levert de mooiste Suiker, omdat haar zuiveringsvermogen het grootst is.

Produceert behalve alle soorten *Melissuiker* en *Basterds:*

Cristallen, groote en kleine, Klontjes (Cubes), Theeklontjes, Crushed (brokken) Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.

Pletterij, voorheen L. I. Enthoven & Cie - Delft

Wissels, Veerwissels, Goederenwagons, Draaischijven, Bruggen, Kappen en Gebouwen, Tanks, Aanlegsteigers.

ZWAAR EN LICHT **SMEEDWERK** EN **PERSWERK.**

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM **BATAVIA** **'s-GRAVENHAGE**

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE, MEDAN, MENADO, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal *f* 35.000.000,— **Reserven *f* 17.400.000,—**

Algemeene Friesche Hypotheekbank

LEEUWARDEN

Kapitaal *f* 1.000.000,— Reserves ± *f* 147.573,—

Uitstaand bedrag Pandbrieven ruim

f 8.000.000,—

4½ % Pandbrieven à 99 %

4 % Pandbrieven à 91 %

N.V. VAN DER LELY'S TOUWFABRIEKEN

ROTTERDAM,	AMSTERDAM,	GRONINGEN,
Boompjes 93.	Prins Hendrikkade 16/7.	Der-A-Brug.
Telefoon: **3277** en **3296**.	Telefoon: **7415 N.**	Telefoon: **1035.**
Telegr.-adr.: Vanderlely.	Tel.-adr.: Vanderlely-touw.	Telegr.-adr.: Vanderlely.

FABRIEKEN TE MAASSLUIS.

SCHEEPSTROSSEN in alle soorten en afmetingen.

VISSCHERIJTOUWWERK.

Geteerd en ongeteerd Manila-, Sisal-, Nieuw-Zeeland-, Bombay- en Russisch henneptouw. Cocostouw.

TRANSMISSIESNAREN met en zonder reguleerbare koppelingen.

STAALDRAADTOUW voor Scheepsgebruik, Liften, Mijnen- en Hijschwerktuigen. IJzerwant en Hercules.

ALLE SOORTEN PAK- EN BINDTOUW

MAATSCHAPPIJ
voor
Scheeps- en Werktuigbouw
„FIJENOORD"
ROTTERDAM

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor Suikerfabrieken, enz.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de goudpolitiek van de Nederlandsche Bank

met bijlage:

Nederlandsch-Oost-Indië en de Gold-Exchange-Standaard

door **Mr. G. VISSERING** **Prijs *f* 1,50**

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
STEARINE — KAARSENPIT — OLEINE
CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

GESTORT KAPITAAL f 70.000.000,— STATUTAIRE RESERVE f 12.760.286,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM - Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in de voornaamste plaatsen van **NEDERLANDSCH-INDIË**, in de **STRAITS-SETTLEMENTS**, in **BRITSCH-INDIË** en in **CHINA.**

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten,
Incasseeringen en Financieeringen, Schriftelijke of Telegrafische Credieten,
Reiscredietbrieven, Deposito's, Rekeningen-Courant,
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Nederlandsche Staalindustrie
Rotterdam
Yzerbouw - Liften - Kranen

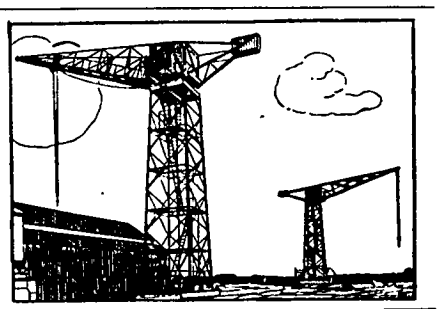

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereeniging 1853.

NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING

VOOR WAARDEN BELAST MET VRUCHTGEBRUIK EN PERIODIEKE UITKEERINGEN

'S-GRAVENHAGE

Directie: R. SCHWARZ en Mr. H. R. van MAASDIJK

Geplaatst Kapitaal f. 5.000.000,- Reserves f. 815.000,- Pandbrievenkapitaal ruim f. 23.500.000,-

4½ EN 5% PANDBRIEVEN TEGEN BEURSKOERS

R. MEES & ZOONEN

ANNO 1720

BANKIERS

SCHIEDAM — **ROTTERDAM** — VLAARDINGEN

Behandeling van alle Bankzaken

ASSURANTIE-MAKELAARS

ROTTERDAM — AMSTERDAM

Bezorging van alle Assurantiën

 AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3E JAARGANG WOENSDAG 14 AUGUSTUS 1918 No. 137

INHOUD

	Blz.
DE ZEGELWET 1917 EN INCASSOPAPIER door *G. van Roon*	715
Ricardo en de Goudkwestie door *Dr. C. A. Verrijn Stuart*	717
Platina I door *Ir. Cl. G. Driessen*	717
De Spaarbanken in de Vereenigde Staten	719
AANTEEKENINGEN:	
Cijfers van het levensverzekeringsbedrijf	720
Toekomstoordeel van een Amerikaan	720
De Duitsche uitvoer naar Oekraïne	721
De Amerikaansche scheepsbouw	721
Vervaardiging van schrijfmachines in Zweden	722
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. J. F. van Oss: Warenkennis en Technologie, bespr. door *Dr. P. E. Verkade*	722
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	723
REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	723
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	724—730
Geldkoersen. / Wisselkoersen. / Bankstaten.	Effectenbeurzen. / Goederenhandel. / Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: G. E. Huffnagel.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam. Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37. Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut. Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

12 AUGUSTUS 1918.

De geldmarkt bleef gedurende deze berichtsperiode onveranderd ruim, met een bijna algeheel gemis aan omzetten. De noteering voor privaat-disconto veranderde niet en bleef 2½ pCt. Prolongatie-rente liep nog ¼ pCt. terug en kwam op 2¼ pCt.

* * *

Bijzondere voorvallen deden zich op de wisselmarkt deze week niet voor. Londen liep verder terug tot op 9.01; daarna trad een verbetering in en werd ten slotte 9.12 genoteerd. De markt voor de centrale deviesen was verlaten; de koersen varieerden slechts zeer weinig.

Voor Italië trok de buitengewone rijzing de aandacht; er is zelfs tegen een koers van 27 afgedaan; slot flauwer, 25,25—25,75.

DE ZEGELWET 1917 EN INCASSOPAPIER.

Nu de zegelwet 1917, welke 1 Juni van dat jaar in werking is getreden, ruim een jaar van kracht is geweest, is het niet onaardig, eens na te gaan, welken invloed zij heeft uitgeoefend op een van die kwesties, waarmede zoowel de groothandel als ook de handeldrijvende middenstand, de winkeliers en verder al wat zaken doet, bijna dagelijks in aanraking komt: ik bedoel de behandeling van het z.g. incassopapier. De onduidelijke, voor velerlei opvattingen en uitlegging vatbare voorschriften dier wet hebben aanleiding gegeven tot zoovele verklaringen, instructiën, circulaires, strijdvragen en wat niet al meer, dat het nuttig schijnt, een kort resumé te geven van de verschillende wijzen, waarop getracht is, een oplossing daarvoor te vinden.

De oude en de nieuwe zegelwet kwamen, zooals bekend mag worden verondersteld, daarin overeen, dat kwitantiën en z.g. kort papier (wissels, betaalbaar uiterlijk 3 dagen na zicht of 8 dagen na dagteekening) onderworpen waren aan een zegelrecht van 5 cent; het overige incassopapier aan een evenredig zegelrecht van ½ ‰ van het wisselbedrag. Onder het oude régime werd echter de looptijd van een wissel uitsluitend beheerscht door het in den tekst van den wissel gegeven voorschrift. Of de betaling zelf eerst later plaats vond was van geen invloed, een korte wissel bleef een korte wissel.

Met de nieuwe wet kwam echter de beroering. In hoofdstuk VI, art. 51, al. 6 staat namelijk voorgeschreven: „Papier, dat uiterlijk acht dagen na zijne dagteekening betaalbaar is gesteld, doch, tengevolge van niet-betaling bij de aanbieding ter betaling, langer dan acht dagen in omloop blijft, is eveneens aan het evenredig recht onderworpen." Hoe dit meerdere zegelrecht zal moeten worden voldaan, schrijft art. 52 van hetzelfde hoofdstuk voor.

Hiermede treedt een nieuw element in de beoordeeling, of een wissel behoort tot kort of lang papier, en dus met vijf cent of evenredig gezegeld zal moeten zijn, n.l. de betaaldag. Wordt dit art. letterlijk toegepast, en er was natuurlijk geen aanleiding dit niet te doen, dan wordt dus een korte wissel automatisch een lange, doordat betrokkene en houder overeenkomen, dat de betaling zal volgen later dan 8 dagen na de dagteekening, of, zooals het in den volksmond heet, doordat de wissel langer dan 8 dagen na dato wordt uitgesteld. Hierover was men het algemeen eens en het gevolg was natuurlijk, dat reeds vóór de inwerkingtreding van de wet door de verschillende belanghebbenden de maatregelen werden genomen, die men noodig oordeelde.

De bankiers en kassiers, zij dus, die in hoofdzaak belast zijn met het incasseeren van het incassopapier, voorzagen de groote moeielijkheden, waarvoor zij geplaatst waren in verband met het typisch Nederlandsche misbruik van het uitstellen van wissels. Zoodra zulk een wissel door betrokkene zou worden uitgesteld langer dan de als maximum voorgeschreven 8 dagen na dagteekening, zou men verplicht zijn, dezen te doen bijzegelen. Daar volgens art. 54 der zegel-

wet het zegel moet worden voldaan door den trekker of uitgever van den wissel, zou men van alle gevallen van bijzegeling aan zijn lastgevers kennis moeten geven en hen in rekening daarvoor belasten. Neemt men daarbij in aanmerking, dat het uitstellen van wissels een algemeen ingekankerd misbruik is, dan kan men nagaan, welk een last en een administratie dit zou veroorzaken. De banken besloten dan ook, hierin niet te treden, en geen uitstel toe te staan, dan alleen in geval de wissels bij voorbaat van evenredig zegel zouden zijn voorzien. Zij gaven daarvan hunne cliënteele per circulaire kennis.

De groothandelaars, fabrikanten, enz., dus zij, die wissels trekken en aan de bankiers ter incasso geven, namen natuurlijk ook hunne maatregelen. Wie mocht meenen, dat zij, nu de nieuwe wet hun daartoe de gelegenheid bood, algemeen stelling zouden nemen tegen het, toch ook voor hen lastige en schadelijke misbruik van het uitstellen van wissels, vergist zich. Een gedeelte van hen besloot voortaan, inplaats van wissels, kwitantiën uit te schrijven, hoewel de bankiers tegen dien maatregel waarschuwden, omdat kwitantiën niet kunnen worden geëndosseerd, en het incasseeren daarvan dus meer risico medebrengt. Een ander gedeelte deelde aan zijne afnemers mede, dat zij op hunne wissels voortaan slechts 3 dagen uitstel zouden toestaan. Weder anderen traden in overleg met hunne bankiers, om een middenweg te vinden. Na velerlei besprekingen tusschen hen en de bankiers aan de ééne zijde, en de bankiers met de ambtenaren van het Ministerie van Financiën en die van de Registratie aan den anderen kant, werd dan ook zulk een middenweg gevonden. Hij berustte op de volgende overweging: De wet laat uitstel toe tot uiterlijk 8 dagen na dagteekening. Stel dus voor den vervaldag en de dagteekening denzelfden datum, schrijf den wissel eenige dagen van te voren uit en zend hem aan den bankier. Daarmede bereikt men, dat het stuk op den vervaldag, en dus op den datum van dagteekening, kan worden aangeboden, en dan dus nog 8 dagen kan worden uitgesteld, zonder in de termen van evenredig zegel te vallen.

Werkelijk is dit lapmiddel, uitgedacht door bankbeambten en regeeringsambtenaren, door verschillende banken aan hunne cliënteele per circulaire aan de hand gedaan, en wordt door deze nog steeds in praktijk gebracht. Velen van hen, die per kwitantie disponeerden, of slechts drie dagen uitstel op hunne wissels toestonden, kwamen op die maatregelen terug en lieten wisselformulieren drukken volgens vorenstaand recept. Op die wissels moest dan uitdrukkelijk worden vermeld: „Betaalbaar uiterlijk 8 dagen na dagteekening" daar anders verschillende bankiers en kassiers weder bezwaar maakten, de 8 dagen uitstel, die de zegelwet nu toeliet, ook van hun kant toe te staan.

Een onderwerp van velerlei vragen en besprekingen vormden ook de wissels, getrokken op zicht of vertoon. Door het ontbreken van een bepaalden vervaldatum waren zij volgens de oude wet eenvoudig onderworpen aan een zegelrecht van 5 cent. Het nieuwe element, met de zegelwet 1917 ingevoerd, veroorzaakte echter, dat zij tot 8 dagen na hunne dagteekening tot het z.g. kort papier behoorden, dan echter automatisch lang werden en dus zouden moeten worden bijgezegeld. Neemt men daarbij in aanmerking, dat er, indien zij op den dag van dateering aan de bank ter incasso gegeven werden, en er eenige dagen noodig waren vóór zij de plaats van bestemming bereikten, gewoonlijk dus van de 8 dagen, die zij na dagteekening loopen mochten, reeds 4 à 5 verstreken waren vóór zij konden worden aangeboden, dan kan men begrijpen tot wat een ontevredenheid en tot hoe velerlei opmerkingen ook deze aanleiding hebben moeten geven. Ze zullen voor een groot deel zijn vervangen door wissels, bereid volgens bovengenoemd recept.

Intusschen gaven de voorschriften voor het zegelen van wissels aanleiding tot veel meeningsverschil, ontevredenheid en onzekerheid, ook over velerlei andere voorschriften in de zegelwet was geen eenheid van opvatting en uitvoering te verkrijgen. Het zou leerzaam en zeker niet onvermakelijk zijn, indien eens kon worden te boek gesteld, met hoevele en welk soort van vragen omtrent deze materie de besturen der bankiersvereenigingen door de leden, en deze weder door hunne cliënteele werden bestormd. Verschillende ambtenaren der registratie gaven op dezelfde vraag verschillende, soms tegenstrijdige antwoorden en naar ik vernoem is veelal door hen aangeraden het maar zóó of zóó te doen, „totdat anders zal worden beslist"! Vragen als: wat wordt in de zegelwet verstaan onder gelden (geld, chèques, wissels, effecten, girobiljetten, overboekingen, enz.) goederen, depositobewijzen, saldobiljetten, overschrijvingsbiljetten, enz., zijn op velerlei wijzen beantwoord [1]), en herhaaldelijk kon men vernemen, dat door de banken was „besloten" deze of gene zaak op deze of die wijze te behandelen. Geheele lijsten van vragen, met de daarop in gemeenschappelijk overleg opgestelde antwoorden, werden door de bankiersvereenigingen aan hunne leden rondgezonden en een „Handleiding voor Bankbeambten bij de toepassing van de Zegelwet 1917", door de bankiersvereeniging te Rotterdam samengesteld en verspreid, trachtte eenige eenheid te brengen in den chaos.

Definitieve oplossing voor velerlei kwesties (helaas bleven ook nu nog vele vraagpunten ongeregeld, en zullen dus wel moeten wachten op een beslissing van den rechter) bracht echter eerst eene uitvoerige lijst van instructiën van den Minister van Financiën aan de inspecteurs, welke lijst in de groote dagbladen is gepubliceerd [2]). Daarin werd ook het onderwerp van dit opstel, de behandeling van het incassopapier, geregeld. De Minister verklaarde daarin namelijk, dat van verlenging van kort papier moet blijken uit eene *op het stuk geplaatste door den houder onderteekende verklaring, inhoudende de verlenging.* En hiermede was de kwestie van de bijzegeling van uitgestelde wissels natuurlijk definitief van de baan en het nieuwe element in de zegelwet 1917 weer teniet gedaan. Het gewone, algemeen voorkomende gebruik van het uitstellen van wissels brengt niet mede, dat dit door eene schriftelijke verklaring op die wissels geschiedt. Men verzoekt eenvoudig dengene, die de wissels aanbiedt, deze nogmaals te vertoonen op den datum waarop de betaling vermoedelijk zal convenieeren, en de houder beoordeelt of dit uitstel, in verband met de door hem van zijn lastgever ontvangen instructiën, zal kunnen worden toegestaan.

En zoo is dus de cirkelgang weder gesloten en zijn we weer teruggekeerd naar het punt van uitgang van vóór 1 Juni 1917. Iedere betrokkene heeft weder de volle vrijheid, de op hem getrokken wissels 14 dagen uit te stellen, indien de trekker dit toestaat. En de trekkers zijn, uit gebrek aan samenwerking en als gevolg van concurrentie wel genoodzaakt daarin toe te stemmen. Het reeds zoo langen tijd bestaande misbruik van het uitstellen van wissels, dat alleen in Nederland bestaat en daarbuiten niet bekend is, is weer voorloopig bestendigd.

Als Jules Verne in zijn geestige jongensboek „De Reis naar de Maan", (waarin echter zoo hier en daar ook wel wat voor „groote menschen" te vinden is) de verschillende landen van Europa hunne zeer verschillende bedragen laat inschrijven voor het in Amerika uit te voeren reuzenwerk, zegt hij: „Nederland schreef in voor *f* 110.000 en verzocht 5 pCt. voor contante betaling". Hij had er bij kunnen voegen: „en 14 dagen uitstel".

G. VAN ROON.

---

[1]) Zie o. a. Nieuwe Rott. Courant van 22 September 1917. Verslag vergadering K. v. K. te Amsterdam.

[2]) Zie Nieuwe Rott. Courant van 3 Juli 1917.

RICARDO EN DE GOUDKWESTIE.

De heer G. M. Boissevain heeft in het vorig nummer van dit weekblad, met het jeugdig vuur, dat gelukkig zijn geschriften blijft kenmerken, critiek geleverd op mijne jongste brochure in zake „de goudkwestie", en mij daarin, met eenigen nadruk, het recht ontzegd, mij „ter verdediging (mijner) stellingen op Ricardo te beroepen", gelijk hij meent, dat ik deed.

Dit geeft mij aanleiding tot een kort wederwoord. Gelijk de heer B., wanneer hij mijne brochure nog eens opslaat, zal ontwaren, schreef ik op de bladzijde in geschil (bl. 55): „in 1816 voerde Ricardo reeds het pleit voor wat men thans het goudkernstelsel noemt in zijn beroemd geworden Proposals for an economical and secure currency. Eerst de wereldoorlog van 1914 zal daaraan algemeene toepassing verzekeren".

Door mij is dus gesteld, *niet* dat Ricardo de door mij verdedigde nominalistische regeling van het geld- en bankwezen zou hebben bepleit, doch tweeërlei, t.w. 1°. dat Ricardo, wat men thans het goudkernstelsel noemt, in 1816 aanbeval; en 2°. dat eerst de wereldoorlog aan dit stelsel algemeene toepassing zal verzekeren.

Wil nu de heer B. de juistheid dezer twee stellingen betwisten? Wat de eerste betreft, is het toch inderdaad voor betwisting niet vatbaar, dat Section IV der Proposals pleit voor een geldstelsel, waarbij het standaardgeld enkel bij de Bank berust, ten dienste der internationale verrekeningen, terwijl in het binnenlandsch verkeer enkel fiduciair en pasgeld dienst doet. Ter verzekering van dit stelsel verlangt hij, dat de Bank verplicht zal zijn haar biljetten in te wisselen, niet tegen gemunt geld, maar tegen muntmateriaal, en wel in bedragen niet beneden 20 onsen.

Een tweetal citaten slechts. „The introduction of the precious metals for the purpose of money may with truth be considered one of the most important steps towards the improvement of commerce and the arts of civilized life; *but it is not less true that, with the advancement of knowledge and science, we discover that it would be another improvement to banish them again from the employment to which, during a less enlightened period, they had been so advantageously applied.*" (Works. Ed. Mc Culloch, bl. 404, cursiveering van mij.)

En enkele bladzijden verder, na de ontvouwing van zijn stelsel,, schrijft hij (bl. 407): „the saving which would take place from not submitting the guineas to the loss of weight from the frictions they must undergo in their repeated journeys, as well as the expenses of conveyance, would be considerable; but by far the greatest advantage would result from the permanent supply of the country, as well as the London circulation, as far as the smaller payments are concerned, being provided in the very cheap medium, paper, instead of the very valuable medium, gold, thereby enabling the country to derive all the profit which may be obtained by the productive employment of a capital to that amount."

Of men, voortbouwend op deze denkbeelden, niet noodwendig uitkomt bij het nominalisme, blijve nu daargelaten. Maar ik meen van den heer B. te mogen verwachten, dat hij zijn beschuldiging als miste ik het recht Ricardo te noemen een pleitbezorger van het goudkernstelsel, na kennisneming van het bovenstaande, zal willen herroepen.

En nu het tweede punt. Hoe de heer B. meenen kan, dat „geheel de geschiedenis van het bankwezen gedurende de 19e eeuw en het begin der 20e eeuw is die der voortdurend nieuwe vorderingen makende toepassing van die leer" (derhalve Ricardo's theorie nopens het goudkernstelsel), begrijp ik niet. Zeker was, laatstelijk, in enkele landen, waaronder het onze, het goudkernstelsel aanvaard. Maar in Engeland, Duitschland, Frankrijk, om slechts deze landen te noemen, niet. Daar circuleerde het goudgeld vrijelijk, en tot welke geweldige bedragen dit het geval was, is tijdens den oorlog gebleken uit de vruchten der goudinzameling door de banken. De verwachting is, meen ik, algemeen, dat men er na den oorlog — daargelaten de vraag der handhaving van den gouden standaard — tot den ouden toestand niet zal terugkeeren. In dezen zin schreef ik — al wederom *niet*, gelijk de heer B. mij laat zeggen, „dat Ricardo's leer nog altijd op hare toepassing zoude wachten," doch — dat eerst de oorlog de algemeene toepassing van het goudkernstelsel verzekeren zal. Bewijs voor de juistheid van deze bewering is, anders dan met betrekking tot het eerste punt in geschil, natuurlijk thans nog niet te leveren. Maar ik ben er niet ongerust op, dat reeds de naaste toekomst het brengen zal.

De verdere critiek van den heer B. moge ik thans laten rusten. Beantwoording zou vrijwel herhaling worden van wat ik in mijne brochure, vollediger bovendien dan hier mogelijk ware, heb uiteengezet. Slechts twee opmerkingen ten besluite, t.w. dat ik niet kan toegeven dat, gelijk de heer B. meent, mijn uitgangspunt, sedert mijn aanvaardingsrede, zou gewijzigd zijn. Reeds het feit, dat ik ook nu, in de eerste beide hoofdstukken mijner brochure, de vragen nopens de geld- en de gouddepreciatie voorop stelde, geeft de continuïteit in mijn opvattingen te dezer zake te kennen. [1])

En in de tweede plaats, dat ik mij, ten bewijze der mogelijkheid, dat niet tegen metaal inwisselbaar ruilmiddel voor zijn volle waarde in het verkeer kan blijven, waarlijk niet op de oorlogvoerende landen heb beroepen. Wat de heer B. over het papiergeld dier landen opmerkt, gaat dus geheel langs mijn betoog heen. Het gevaar voor inflatie bij eene nominalistische geldregeling erkende ik, gelijk ook de heer B. vermeldt, uitdrukkelijk. Maar in de bekende schoolvoorbeelden van plaats gehad hebbende inflatie ontbrak, evenals thans in de oorlogvoerende landen, elke rem met betrekking tot de uitgifte van papiergeld. Zij missen daarom bewijskracht tegenover het door mij verdedigde stelsel.

C. A. VERRIJN STUART.

Utrecht, 8 Augustus 1918.

PLATINA I.

In het jaar 1737 ontdekten de Spanjaarden dit metaal in Columbia als begeleider van het goud. Zij gaven het den naam van „platina", afgeleid van het Spaansche „plata", hetgeen zilver beduidt. Voordien was het den inboorlingen, den Chocó-Indianen, reeds lang bekend door de eigenaardigheid, dat het bij de winning van goud met de hun bekende primitieve werkwijzen zoo uiterst lastig was te scheiden van dat metaal. Het bleek echter op den duur, dat dit „witte goud" het gewone goud in gunstige eigenschappen verre overtrof, zoodat tegenwoordig het aantal toepassingen er van legio is en de productie van het platina ten eenenmale onvoldoende is om ook

[1]) In dit verband moge ik Prof. Bruins, naar aanleiding zijner in hetzelfde nummer voorkomende aankondiging mijner brochure, er op wijzen, dat ik daarin, met betrekking tot den invloed onzer goudpolitiek op het prijspeil hier te lande, juist hetzelfde standpunt innam als in mijn aanvaardingsrede. Ook in deze laatste noemde ik (bl. 19) den goudinvoer slechts een der oorzaken van de prijsstijging.

Een enkele opmerking nog naar aanleiding van deze aankondiging. Het was mij zeker niet onbekend, dat de tegenwoordige, tot goudagio voerende, goudvraag hier te lande mede voor buitenlandsche rekening optreedt, goeddeels, naar het schijnt, in verband met behoefte aan door de bevolking niet gewantrouwde betaalmiddelen in den Balkan en de Oekraïne. Daarop doelde ik, toen ik schreef, dat, indien de Regeering gouduitvoer nog steeds meent te moeten verhinderen, het op *haren* weg ligt dit te doen. Maar hoe ooit de Entente, gelijk de heer B. te verstaan geeft, bezwaar zou kunnen maken tegen uitbetaling der bankbiljetten in Nederl. goudgeld, of tegen afgifte, zonder prijsverhooging, van goud aan de industrie, is moeilijk in te zien. Indien iets, dan is toch zeker het tegengaan van een goudagio hier te lande een zuiver binnenlandsche aangelegenheid.

maar eenigszins aan de consumptie tegemoet te komen. Dit is te wijten aan het betrekkelijk geringe aantal vindplaatsen op aarde en het uitbreken van den oorlog, waardoor, vooral in Rusland, dit staatsbedrijf vrijwel is gedesorganiseerd en de productie sterk is afgenomen.

Vóór den oorlog leverde Rusland, waar men voor het eerst in 1822, in den Oeral, Gouvernement Perm, platina ontdekte, 90—95 pCt. van de wereldproductie. In 1830 produceerde Rusland 1750 K.G. In 1845 liet Rusland munten uit platina slaan, hetgeen tengevolge had, dat de productie o.a. omstreeks 1850 zeer was afgenomen; in dat jaar bedroeg deze slechts 164 K.G. Door de steeds grootere vraag naar platina voor electrotechnische en tandheelkundige doeleinden nam de productie van platina weer toe. De prijs echter steeg, niettegenstaande de vermeerderde productie, zeer sterk. Sinds den oorlog is hij tot een fabelachtige hoogte geklommen. Volgens „Maandschr. Centr. Bureau v. d. Statistiek" steeg de prijs van platina van *f* 2250 per K.G. in 1910, tot *f* 16.000 per kilo in 1918. Deze abnormale prijsstijging is in de eerste plaats te wijten aan de gereduceerde wereldproductie, welke op haar beurt weer het gevolg is van den Europeeschen oorlog. Doch ook het sterk toenemende gebruik gedurende de laatste tien jaren mag een factor genoemd worden, welke invloed uitgeoefend heeft op den verhoogden prijs van dit metaal.

Een overzicht van de gemiddelde prijzen in Nederland per kilo platina vanaf 1840 zij hier gegeven:

1840.....	*f* 225	1910.....	*f* 2.250
1880.....	„ 500	1912.....	„ 4.000
1890.....	„ 1.250	1913.....	„ 4.000
1895.....	„ 1.300	1915.....	„ 4.250
1901.....	„ 1.550	1918.....	„ 16.000 [1])
1905.....	„ 2.250		

Duidelijk valt hier in 't oog hoe buitengewoon kostbaar dit metaal is geworden, zoodat het hierdoor bijna niet meer voor technische of chemische doeleinden is aan te wenden. Men heeft dan ook sinds de laatste jaren getracht het platina te vervangen door andere metalen of hunne legeeringen — wij zullen hier nader op terugkomen — welke minder kostbaar en meer in 't bereik zijn van wetenschap en industrie.

In Engeland is de prijs op 't oogenblik £ 20 en in de Vereenigde Staten £ 21 per ounce.

De platina-handel berust in hoofdzaak in Fransche handen.

Wat de jaarlijksche productie betreft geven ons „The Mineral Industry during 1915" en de „Scientific American" van 29 Dec. 1917 onderstaande cijfers.

De productiecijfers voor Rusland zijn geschat, daar statistische gegevens ontbreken. Evenzoo ontbreken deze voor Borneo en Sumatra na het jaar 1913. Onder het hoofd „Borneo en Sumatra" is inbegrepen de geringe productie van de Fransche kolonie Madagascar.

Uit deze cijfers valt gemakkelijk waar te nemen, dat de productie sinds 1911 sterk aan 't dalen is; oorzaken hiervoor zijn de toenemende uitputting der platina-mijnen, waardoor men gedwongen is andere vindplaatsen op te sporen of minder rijke ertsen te exploiteeren, aan den anderen kant de uitbarsting van den Europeeschen oorlog, waardoor talrijke arbeidskrachten werden onttrokken aan de ontginning dezer mijnen. Dat hierdoor en tevens door het toenemende gebruik van platina voor technische en wetenschappelijke doeleinden de prijs van het metaal tot de oogenblikkelijk buitensporige hoogte moest stijgen, wordt ons ten eenenmale duidelijk.

Wat het voorkomen in de natuur, de metallurgie, de eigenschappen en het technisch gebruik van het platina betreft geven ons de handboeken van v. Royen, v. Oss, Ost en Holleman belangrijke gegevens. Het voornaamste zij hier vermeld. Het element platina behoort tot de groep der z.g. platinametalen, onder welken naam worden samengevat de metalen ruthenium, rhodium, iridium, osmium, palladium en platina, welke enkel in gedegen toestand, met elkander gemengd of verbonden voorkomen. Ertsen van beteekenis zijn er van het platina niet bekend, alleen het in gedegen toestand gevonden metaal is van belang. Het wordt in kleine korrels, zelden in groote stukken, vermengd met andere zeldzame metalen gevonden en van het gesteente door wasschen in zeef-trommels zooveel mogelijk bevrijd. Door behandeling met kwikzilver wordt het goud verwijderd en het aldus gewonnen ruwe product, waarin ongeveer 80 pCt. platina voorkomt, verder verwerkt in speciale inrichtingen. Hierbij zij opgemerkt, dat platina zelf zich zeer lastig amalgameert. Behalve goud en de opgenoemde zeldzame metalen wordt ook dikwijls zilver aangetroffen bij het platina, zooals het in gedegen toestand wordt aangetroffen.

Het ruwe platina bevat behalve 70—85 pCt. platina, steeds 5—10 pCt. van de andere platinametalen, daarbij 1—2 pCt. goud, ook koper-, ijzer-, chroom- en titaanverbindingen.

De verwerking in Europa vindt plaats in ééne der groote platina-smelterijen: Johnson, Matthey & Co. te Londen; Heraeus te Hanau of Desmontin, Lemaire & Co. te Parijs. Deze verwerking geschiedt langs den „natten" weg, waarbij het ruwe platina onder druk opgelost wordt in koningswater (1 dl. salpeterzuur, 3 dln. zoutzuur), dat meermalen ververscht wordt. Hieruit wordt het metaal met chloorammonium als platinasalmiak neergeslagen. Gegloeid levert dit een zwartgrijze, sponsachtige metaalmassa (platinaspons), die samengeperst en gesmolten wordt.

Behalve deze methode om platina te winnen wordt het metaal, in geringe hoeveelheden, ook gewonnen uit het ruwe goud. Met behulp der electrolytische goudraffinage zijn nog zeer kleine hoeveelheden platina economisch uit het goud af te scheiden; zoo verkreeg de „Frankfurter Scheideanstalt" in één jaar uit 6000 K.G. goud 20 K.G. platina en 1 K.G. palladium. De meeste artikelen van oud goud bevatten 0,05—0,1 pCt. platina.

Ten slotte willen we de mededeelingen in verband met de metallurgie van het platina besluiten met een bericht van het „Bulletin der Gesellschaft Sibirischer Ingenieure", dat het V. N. Tschorshewsky gelukt is platina uit duniet af te scheiden.

Door zijn eigenschappen staat het platina boven het goud, daar het een smeltpunt van 1755° C en een grooter weerstandsvermogen tegen koningswater en chloor heeft; door smeltende alkaliën en salpeter wordt het echter aangetast. Het heeft een grauwwitte kleur, is zeer hard en vast, zeer plet- en rekbaar en bij wit-gloeihitte te wellen; zijn S. G. is 21,5. Een scheur,

[1]) Zie de prijsbeweging in 1917 in het artikel „De Edele Metalen in 1917", pag. 113.

Wereldproductie van Platina in 1911—1917 (in troyounces).

	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
Rusland	300.000	300.000	250.000	241.200	241.200	124.000	63.900
Columbia.....	12.000	12.000	15.000	17.500	17.500	18.000	25.000
Canada.....	30	30	50	30	30	100	60
N. S. Wales en Tasmanië	470	778	1.275	1.248	1.248	303	222
Vereenigde Staten.....	1.828	2.021	1.583	3.475	2.329	3.000	3.750
Borneo, Sumatra enz. ..	—	200	200	—	—	—	—
	314.328	315.029	268.108	263.453	262.307	145.403	92.932

in een platinavoorwerp ontstaan, is dientengevolge te herstellen door een reepje platina-blik er over te buigen en dit bij hooge wit-gloeihitte door zwakke hamerslagen met het overige metaal te vereenigen. Aanvankelijk kon men het alleen door wellen van de poreuze massa in den dichteren metallieken vorm brengen, totdat St. Claire-Deville en Debray in 1859 het smelten met de knalgasvlam in kalk-kroezen invoerden. Door polijsten neemt het een niet zeer hoogen glans aan. De smeedbaarheid is geringer dan die van goud of zilver, toch kan het metaal koud en gloeiend gerekt, gehamerd, gebogen, tot zeer fijnen draad getrokken en tot zeer dun blik gewalst worden. De hardheid is ongeveer gelijk aan die van koper.

Platina heeft de eigenschap — vooral in fijnverdeelden toestand, als platina-zwart, -spons of -asbest — om zuurstof en andere gassen te absorbeeren, waaraan de talrijke oxydaties zijn toe te schrijven, die bij de aanwezigheid van dit metaal gemakkelijk verloopen zooals in het toestel van „Döbereiner" en bij de gaszelfontstekers. Indien het uit zijne oplossingen door reductiemiddelen wordt afgescheiden, verkrijgt men het dikwijls in den vorm van een uiterst fluweelzwart poeder, het „platinazwart". Door verhitting van platina-salmiak blijft het als poreuze massa achter, hetwelk bekend is onder den naam „platinaspons".

Het hooge smeltpunt en zijn onoplosbaarheid in zuren, behalve koningswater, zijn de gunstige factoren, die platina der nijverheid biedt. Het moet echter zuiver zijn, daar het gelegeerd met andere metalen gemakkelijker wordt aangetast. Doordat de uitzettingscoëfficiënt voor warmte ongeveer gelijk is aan dien van glas, is het mogelijk geworden in de electrische gloeilampen platina-contacten in te smelten. In de tandheelkunde wordt het metaal toegepast b.v. voor de bevestiging der tanden; slechts platina is hiervoor geschikt alweer doordat zijn uitzettings-coëfficiënt ongeveer gelijk is aan dien der tanden; hiervoor wordt ongeveer ⅓ van de totale productie verbruikt.

Voornamelijk dient echter het platina als onontbeerlijk materiaal in de electrische en chemische industrie. Het dient voor de concentratie van zwavelzuur, als „contact-substantie" bij de bereiding van zwavelzuur-anhydride en men gebruikt het in de tandtechniek voor valsche gebitten, voor punten van bliksemafleiders, in de electrische pyrometers van le Chatelier, als platina-rhodium-legeering en verder in het laboratorium voor electroden, kroezen schalen, buizen, blik en draad. Ook in de bijouterie voor het zetten van brillanten, in de electrische ovens en in de explosiemotoren vindt het metaal toepassing.

Door den oorlog is echter het aantal toepassingen nog grooter geworden. In de meeste oorlogvoerende landen is het platina, dat vroeger voor bijouterieën, tandheelkunde of electrische lampen werd gebruikt, gerequireerd voor oorlogsdoeleinden of zulke welke in nauw verband daarmede staan. Voor de contactplaatsen van de ontstekings-systemen van motoren voor aëroplanes, hydroplanes, automobielen en tanks is het platina noodzakelijk. Door zijn gebruik bij de bereiding van rookend zwavelzuur staat het in nauw verband met de springstoffen en kleurstoffen. Het wordt verder aangewend bij de toestellen, welke het vuur van grof geschut electrisch controleeren en in veld-telegraaf en -telefoon-instrumenten. In al deze toepassingen is het nog steeds niet gelukt het platina door een gelijkwaardig metaal of alliage te vervangen.

Van de verbindingen van het platina willen we noemen het chloride, dat voor de analyse van kalizouten en in de fotografie gebruikt wordt en het barium-platina-cyanuur, dat beteekenis heeft gekregen omdat het de Röntgenstralen zichtbaar maakt.

Nog resistenter tegen chemische invloeden en harder dan platina zijn de Platina-Iridium-legeeringen, welke o.a. toepassing vinden bij de fabricatie van kroezen, schalen en distilleerketels voor de zwavelzuurbereiding enz. Deze legeering bestaat uit 90 pCt. platina en 10 pCt. iridium; electroden, hieruit vervaardigd, worden niet door chloor aangetast; uit hetzelfde materiaal zijn ook de standaardmeters en -kilogrammen vervaardigd van de internationale commissie voor maten en gewichten.

Ir. Cl. G. Driessen.

DE SPAARBANKEN IN DE VEREENIGDE STATEN.

Eene grootere besparing moet in de laatste jaren allerwegen een tegenwicht vormen tegen de vermindering der productie door oorlogsvernietiging. De landen, wier spaarkracht het grootst is, zullen zich ook het eerst van de oorlogsnooden herstellen.

Zoo vinden wij in een der laatste nummers van het Finanzarchiv een artikel van Dr. Ernst Schulze, waarin deze een onderzoek instelt naar de spaarkracht van de Vereenigde Staten. Wordt dit artikel ontdaan van enkele uitingen van oorlogspsychose, dan bevat het enkele beschouwingen, die ook voor ons van belang zijn. De schrijver komt tot de conclusie, dat de Amerikanen geen spaarders zijn. „Noch bevor die Erklärung des Kriegszustandes erfolgte, hielt der frühere Präsident Taft eine Rede, in der er die wirtschaftliche Psychologie des Landes, wie sie sich letzthin gestaltete, mit treffenden Worten schilderte. Die gegenwärtige Blüte seines Landes betrauerte er fast. Halte sie nur noch ein Jahr an, so werde im amerikanischen Volke das Bedürfnis nach Reichtum, Luxus und Verschwendung so tief Wurzel gefasst haben, dass mit dem Augenblick, da irgendwelche unverhoffte Umstände den Uebergang zur Arbeitslosigkeit und Armut erzwängen, die Lage unerträglich werden und zur blutigen Unruhen führen müsse, zu Verzweiflungstaten der Massen und anderen argen Erscheinungen.

„Der Mangel an Sparsamkeit, um nicht zu sagen, die Unfähigkeit dazu, wird dann wohl als eine Grundursache erkannt werden."

Ziehier het thema, waarop de schrijver zijn betoog baseert en tevens een voorbeeld, van de wijze, waarop de merkwaardige cijfers worden opgedischt. Waar in de meeste landen de spaarbankcijfers zich in de laatste jaren in betrekkelijk snel opwaartsche richting bewogen hebben, daar vindt deze groei in de Vereenigde Staten slechts zeer langzaam plaats. Zoo bedroeg het totaal der deposito's der spaarbanken in New York op einde 1913 1.725.607.297 dollars tegenover einde 1916 1.883.242.203 dollars. Wil een Amerikaan voor den ouden dag sparen, dan neemt hij liever een levensverzekeringspolis dan een spaarbankboekje, dat eene grootere zelfbeheersching vergt. Zoo nam het totaal der deposito's in deze oorlogsjaren nauwelijks toe met de bijgeschreven rente. Bij vergelijking met andere landen wordt door schrijver wel eenigszins over het hoofd gezien, dat de geldruimte, veroorzaakt door uitverkochte voorraden, voor de V. S. minder medespreekt dan in eenig ander land.

Ook voor den oorlog heeft het spaarbankwezen in de V. S. nimmer eene groote uitbreiding gevonden. Niet de geboren Amerikaan was de spaarder, maar wel de buitenlandsche emigranten, voor zooverre zij hunne spaargelden niet naar hunne eigen landen terugzonden. Deze beweringen van Schwarz worden ook van andere zijden bevestigd. Zoo deelde Keene, Director of the U. S. Postal Savingssystem in September 1915 mede, dat 59 pCt. der houders van spaarbankrekeningen buiten de V. S. waren geboren en dat hun 72 pCt. van de ingelegde bedragen toebehoorden. Ook de geringe uitbreiding van het spaarbankwezen blijkt uit eene uitlating van Kniffen in „The savings-banks and its practical works", dat in 1912 in den belangrijken staat New York er 28 counties waren zonder een enkele spaarbank.

Schulze wijst op de ontzaglijke toename van den nationalen rijkdom der V. S. Volgens ambtelijke statistieken bedroeg deze einde 1900 88.517.306.775 dollars en einde 1914 107.104.211.917 dollars. Van deze

vermeerdering komt omstreeks 11.000.000.000 dollar op het hoofd „besteuerzes Grundeigentum". Dit wijst uit, dat het vermoeden van Schulze, dat de vermeerdering van den volksrijkdom gedeeltelijk van speculatieven aard is, niet geheel zonder grond kan geacht worden. Een volk nu, aan wie eene dergelijke kapitaalsvermeerdering als het ware in den schoot wordt geworpen, is zeer zeker geen volk van spaarders. Een volk, waarvan het vermogen per hoofd der bevolking in 1850 307,69 dollar bedroeg tegen 1965 in 1912 heeft andere wegen noodig, dan het langzame sparen.

Ontkend kan het niet worden, dat eene dergelijke mentaliteit voor een volk tegenwoordig gevaren met zich medebrengt. Aan het algemeene proces van wereldverarming kunnen de V. S. zich niet geheel onttrekken. Zuinig zijn met de bodemschatten hun gegeven, wordt eene steeds dringender noodzakelijkheid. De overheid doet behalve in belastingvorm een steeds intensiever beroep met leeningen op de spaargelden harer inwoners. Werden vroeger de obligatiën voornamelijk door trustmaatschappijen en door het buitenland gekocht, nu moet de particulier medehelpen aan de oorlogsfinanciering, waartoe ook behoort de terugkoop van de in het buitenland geplaatste Amerikaansche waarden. Om hem nu sneller tot een spaarder op te voeden is opgericht een „American Society for Thrift", die deze taak onder meer tot zijn werkkring heeft.

In de V. S. werken slechts zeer sterke prikkels, maar daarmede valt veel te bereiken. De laatste jaren zagen ingrijpende veranderingen gebeuren op velerlei gebied. Onmogelijk mag het dus niet geacht worden, dat oorlogsnoodzaak de mentaliteit van het geheele Amerikaansche volk ingrijpend wijzigt. Wij zouden dan ook niet gaarne even sceptisch als Schulze staan tegenover eene dergelijke verandering. Veel wat vroeger onmogelijk geacht werd, gebeurt tegenwoordig, en uit het feit, dat de V. S. nu nog fabelachtige sommen betalen voor pensioenen uit den burgeroorlog, zouden wij niet durven concludeeren, dat de huidige wereldoorlog niet in staat zou zijn haar bewoners tot spaarders op te voeden.

d. B.

AANTEEKENINGEN.

Cijfers van het levensverzekeringsbedrijf. — Wij zijn in de gelegenheid de volgende cijfers voorkomende in het rapport in zake de bedrijfsresultaten van het levensverzekeringsbedrijf in Nederland, uitgebracht door de Commissie voor de monopoliseering van het levensverzekeringsbedrijf, d.d. Juli 1918, op te nemen.

De 2e, 3e en 4e kolom is ontleend aan bijlage XIII, kolom 5 en 7 aan bijlage XIV van het rapport; de 6e kolom komt in den tekst van het rapport voor. Als verzekerd bedrag is genomen het bedrag van het verzekerd kapitaal plus tien maal het bedrag van de verzekerde rente. De cijfers spreken voor zich zelf, wij volstaan dan ook met te wijzen op de geringe stijging in het bedrag door buitenlandsche maatschappijen in Nederland verzekerd, het percentage vertoont zelfs een daling. Veel grooter zijn naar verhouding de Nederlandsche belangen in den vreemde, waarbij nog zij opgemerkt, dat wat de Nederlandsche instellingen van buitenlandsche her-verzekeraars in herdekking kregen, geteld is als bedrijf in Nederland. Ook vertoonen de cijfers nog, dat naar verhouding het in Oost- en West-Indië verzekerde bedrag in sterkere mate toenam dan het geheele bedrag door Nederlandsche maatschappijen buiten de landsgrenzen afgesloten.

Toekomstoordeel van een Amerikaan. — De heer Francis H. Sisson, vice-president van de Guaranty Trust Company of New York, hield op 28 Mei j.l. te Atlanta, Ga. een voordracht over de beloften, die voor Amerika in te toekomst gelegen zijn. In het laatst ontvangen bulletin van de Guaranty Trust is deze redevoering opgenomen. Het volgende is daaraan ontleend.

De buitenlandsche beleggingen na den oorlog, was een der punten waarmede de spreker zich bezig hield. Hoe beter wij er in slagen en hoe meer wij geneigd zijn — aldus de heer Sisson — ons geld aan andere landen te leenen, des te grooter zal onze eigen welvaart zijn en des te vaster onze positie als eerste financieele, commercieele en industrieele natie. Buitenlandsche belegging zal niet slechts een hulp, mar ook een absolute noodzaak zijn voor de volledige verwezenlijking van de nieuwe mogelijkheden, die voor Amerika zich bieden. Onze enorme goudvoorraad, die één derde van al het goud in munten en baren van de wereld te boven gaat, verkregen wij omdat de Europeesche gouvernementen niet in staat waren de inkoopen in dit land met goederen te betalen. Op deze goudreserve bouwden wij een credietstelsel op van ongekende kracht. Een aanzienlijke afvloeiing van goud zou daarom de credietpositie en de binnenlandsche bankcredieten, die daarop gevestigd zijn, ernstig schaden, maar het herkrijgen van een deel van het goud, dat Europa door de oorlogsnoodzaken moest afgeven, zal weder van noode zijn voor de herstelling van de welvaart na den oorlog in de Europeesche landen. Het is zeker, dat de landen, waar het goud afvloeide, trachten zullen dit metaal terug te koopen door intenser uitvoér en beperkter invoer. Een tijdelijke reductie van de huidige gunstige handelsbalans schijnt onvermijdelijk zoodra de vrede aan alle oorlogvoerenden mogelijk zal maken den overzeeschen handel weder op te nemen. Het beste behoedmiddel voor het intact houden van onzen goudvoorraad bestaat wellicht in buitenlandsche wissels, leeningen op korten termijn en andere beleggingen in den vreemde. Daarenboven nog door buiten onze grenzen kapitaal te beleggen, zullen wij een stevige basis vestigen om zoowel onzen invoer als onzen uitvoer te doen toenemen, want door oordeelkundige beleggingen in andere landen stichten wij niet slechts een fonds waarop in de toekomst getrokken kan worden, maar tevens vermeerderen wij de koopkracht van die landen door hulp te verleenen bij hun ontwikkeling en zoodoende de vraag te vermeerderen voor

Op ultimo December	Totaal in Nederl. verzekerd bedrag	waarvan door buitenlandsche maatschappijen		Door Nederlandsche maatschappijen in het buitenland verzekerd bedrag	hieronder begrepen een bedrag in Ned. Oost- en West-Indië verzekerd	Het verzekerd bedrag der Nederl. maatsch. in het buitenland overtreft dat der buitenl. maatschappijen in Nederland met %
		abs.	%			
1903	560.847.642	96.441.395	17,19	236.334.835	48.303.216	145,05
1904	604.112.555	100.184.376	16,58	255.109.874	54.379.583	154,64
1905	632.718.943	103.633.291	16,37	275.294.181	59.754.841	165,64
1906	673.957.763	108.197.158	16,05	291.737.997	66.479.345	169,63
1907	724.483.208	112.783.326	15,56	303.909.170	71.107.996	169,46
1908	746.601.931	115.325.717	15,44	313.082.783	76.305.464	171,47
1909	782.912.945	115.291.357	14,72	326.649.683	80.623.355	183,32
1910	822.421.928	116.766.247	14,19	346.091.139	88.120.963	196,39
1911	870.061.492	118.512.040	13,62	367.217.688	94.045.278	209,85
1912	918.335.170	119.010.179	12,95	388.742.308	102.916.814	222,44
1913	980.970.774	118.447.321	12,07	394.231.430	109.715.269	232,83

goederen die wij aan hen wenschen te verkoopen. Zich bezig houdende met Zuid-Amerika, zeide de heer Sisson, het Latijnsche Amerika was vóór den oorlog een belangrijk leener van Europeesch kapitaal, maar de Zuid-Amerikaansche Staten, die in de laatste drie jaren genoodzaakt waren in verhoogde mate middelen te zoeken in de Vereenigde Staten, zullen ook na den oorlog daarmede moeten voortgaan. Zuid-Amerika met zijn ontzaglijken rijkdom aan woud en minerale schatten, in de gelegenheid zijnde de wereld meerdere eeuwen van voedsel te voorzien, is misschien de meest belovende bodem voor economische expansie op aarde, maar de ontwikkeling aldaar schrijdt nog niet voort langs georganiseerde wijd getrokken lijnen. Zuid-Amerika is te groot en de bevolking te klein, de transport-middelen zijn te beperkt en te onvoldoende, de werkkrachten te ongeschoold, de bankorganisaties te weinig berekend om een snelle en systematische ontwikkeling van de aanwezige schatten mogelijk te maken. Deze feiten te erkennen, is zich er rekenschap van te geven, welke onmetelijke mogelijkheden deze streken aan den rustigen ontginner bieden, hij sta alleen, of verbonden met anderen, hij zij gesteund, slechts door zijn eigen energie en capaciteit, of door de millioenen van machtige belanghebbenden.

De Duitsche uitvoer naar Oekraïne. — Over het handelsverkeer met de Oekraïne werden te dezer plaatse reeds enkele mededeelingen gedaan. Over de organisatie en werking van de Ausfuhr G.m.b.H. voor de Oekraïne, die in velerlei opzichten practisch het monopolie van de levering aan de Zwarte Zee Republiek bezit, vinden wij in een Duitsch orgaan het volgende medegedeeld. In het algemeen was over dit lichaam weinig bekend geworden.

Aan deze maatschappij, welke een kapitaal heeft van M. 10.000.000 nemen deel het Duitsche Rijk, het Zentral Verband deutscher Industriellen, de Bund der Industriellen, het Zentral Verband des deutschen Grosshandels en thans, nadat een meeningsverschil tot oplossing is gekomen, ook het Verband deutscher Exporteure. Voor den uitvoer naar de Oekraïne komen in hoofdzaak de gemonopoliseerde goederen in aanmerking, dat zijn dezulken, die door de Oekraïnische Regeering zoogenaamd gemonopoliseerd zijn en ingevolge het verdrag tusschen de Oekraïne en Duitschland slechts direct aan de Regeering te Kijew geleverd kunnen worden. Het eerste verdrag, naar wij in deze bron lezen, liep tot 31 Juli j.l. en zou ongewijzigd verlengd zijn geworden. Tot op heden is uit de Oekraïne slechts een uiterst klein percentage gekomen van hetgeen uit hoofde van het contract zou geleverd zijn. Ook hierdoor is veroorzaakt, dat omgekeerd de invoer aldaar uit Duitschland belemmering ondervond.

Tot de gemonopoliseerde goederen, welke aan Duitsche zijde de Ausfuhr G.m.b.H. tot haar domein aangewezen gekregen heeft, behooren o.m.: machines voor turfbereiding, molens en andere fabrieksinrichtingen, met uitzondering van de suikerfabrieken, landbouwwerktuigen, metalen in ruwen staat, ijzerwerk, gereedschap en andere metaalwaren en huishoudelijke voorwerpen, chemische en pharmaceutische waren, manufacturen, glas en aardewerk, papier, landbouwmotoren tot 30 P.K. Tot de gemonopoliseerde goederen in de Oekraïne behooren ook brandstoffen met inbegrip van naphta, benzine enz., maar hiervoor is de Ausfuhrgesellschaft niet competent.

Voor directe levering aan de verbruikers in de Oekraïne blijft dus niet veel over, maar zelfs voor deze is het noodig, dat de opdrachten van Oekraïnsche verbruikers door hun Regeering goedgekeurd worden. Uit de corporaties, die vertegenwoordigd zijn in de Duitsche uitvoermaatschappij, zijn vakcommissies samengesteld, die van raad dienen bij de verdeeling en toewijzing van bestellingen. Wrijvingen blijven natuurlijk niet uit. Voor de Oekraïne geschikt personeel te vinden, verschaft aan de maatschappij veel hoofdbrekens. Er bestaan thans vier agentschappen, twee te Odessa, één te Kijew en één te Charkow.

De Amerikaansche scheepsbouw. — In Fairplay van 25 Juli is een brief opgenomen, gedateerd op 16 Juli, door een zoon van den directeur van een bekende scheepvaartmaatschappij in Engeland, die thans in Amerika vertoeft. De brief bevat eenige merkwaardige bijzonderheden en wij ontleenen daarom in de volgorde, waarin zij in het schrijven vermeld worden, de navolgende feiten.

Het bezoek van den briefschrijver heeft o.m. de beide zoogenaamde „fabricating"-werven te Newark- en Hogg-eiland gegolden. De schepen worden hier verzameld, niet gemaakt, zegt hij. De lezer heeft al vernomen, dat bij deze werven alle benoodigde onderdeelen uit verschillende plaatsen van het binnenland worden aangevoerd en het werk aan de werf alleen bestaat in het samenvoegen der onderscheidene stukken. Er worden te Newark, aldus lezen wij, twee standaard maten, één van 5500 en één van 8500 tons deadweight gemaakt en omtrent 60 fabrieken zijn voor deze werf werkzaam. Letterlijk niets wordt aan de werf zelf gemaakt. Er is ook maar één ponsmachine op de geheele werf aanwezig. De vele firma's in Amerika, die zich bezig hielden met brugbouw en die de stalen geraamten maken voor sky-scrapers en bouwwerken van gewapend beton, zijn aangewezen voor het vervaardigen van de onderdeelen. Het verkrijgen van staal in de hoeveelheden, welke men wenscht, levert wel eenige moeilijkheden op. Men werkt dan ook met voorkeurlijsten en consenten. Een andere kwestie, die moeilijkheden verschaft, is het verkrijgen van voldoende geschoolde werkkrachten. Te Newark — vertelt de schrijver — stelde men zich voor in den loop van een jaar 110 schepen te water te laten. Naar zijn meening waren de schepen niet zoo goed als b.v. wat hij te San Francisco gezien had, maar zijn indruk was, dat de resultaten zouden verbeteren naar gelang men meer ervaring en handigheid zou krijgen. Te Hogg-eiland waren de werkploegen zoo georganiseerd, dat bepaalde arbeiders op alle gelijktijdig in aanbouw zijnde schepen hetzelfde werk doen, daarbij overgaande van het eene schip op het andere. Hierdoor wordt tijd uitgespaard in het aanleeren van ongeschoold personeel. De bouw van de zoogenaamde „fabricated"-schepen is, naar de schrijver opmerkt, niet een goedkoope methode. De Regeering had de werven aangelegd en de scheepsbouwmaatschappijen exploiteerden deze, in het algemeen tegen kostprijs plus 10 pCt.

Te Newport-News las de briefschrijver op een werf de volgende inscriptie „We build good ships her at a profit if we can, at a loss if we must, but we shall build good ships." De United States Steel Corporation heeft naar wij lezen eigen werven aangelegd.

De schrijver kreeg den indruk, dat er omtrent 6 maanden noodig zijn om 10.000 ton scheepsruimte te vervaardigen. Hij sprak er dikwijls over, welke gevolgen al deze nieuwe werven na den oorlog zouden hebben. Naar het hem voorkomt, zal de consequentie niet zijn, dat Amerika Engeland als vrachtvaarder verdringt, maar een uiterst scherpe concurrentie, meent hij, zullen de Amerikanen aanvangen. Door uiterst intense organisatie en arbeidbesparende machines zal men in Amerika trachten de vervaardigingskosten te verminderen. Er is, zegt de schrijver, te veel geld in schepen gestoken, dat de scheepsbouw weer zou terugzakken tot de derde-rangs positie, die hij vroeger innam. Naar hij ruwweg schat, werden in dit jaar tot 31 Mei j.l. één millioen ton te water gelaten. Het werkvolk is niet altijd „reasonable" en is van meening, dat de goede betaling nog niet noodzakelijk vereischt, dat lang en hard gewerkt wordt. Het klimaat, dat aan den Atlantischen kust veel verschilt van dat aan de Pacific zijde, speelt ook een rol. Tot zoover de briefschrijver. Er kan hier nog aan

toegevoegd worden een mededeeling uit de laatst hier te lande ontvangen ciculaire van de National City Bank, die bericht doet van het schip „Tuckahoe", groot 5500 ton, dat door de New York Shipbuilding Company na 27 dagen te water werd gelaten, geheel uitgerust was na 37 dagen en met de eerste lading zee koos, 40 dagen nadat de kiel gelegd was. Het werk, leest men, werd niet eens overhaast gedaan. Het klink-record werd b.v. niet gehaald.

Vervaardiging van schrijfmachines in Zweden. — De Frankfurter Zeitung bevat de mededeeling, dat Zweden de fabricatie van schrijfmachines heeft ter hand genomen. Hiermede is weer eens een merkwaardig voorbeeld gegeven van de mogelijkheden, die de oorlog opent. Wij kennen hier te lande de abnormale toestanden bij de aanschaffing van deze voor den handel onmisbare werktuigen. Amerika en Duitschland kwamen in de eerste plaats als vervaardigers in aanmerking; Amerika, waar de vindingsgeest zich paart aan de economische ontleding der massa-productie en Duitschland, dat talent aan den dag legde voor navolging. Nu is de productiecapaciteit van de Duitsche technische industrie in dienst gesteld van andere behoeften en heeft de overzeesche aanvoer opgehouden. In ons land werd met de vervaardiging van schrijfmachines nog niet begonnen. De beperkte voorraad h.t.l. geeft aan ongekende prijzen het leven en gedeclasseerde modellen worden wederom marktwaardig.

Dat Zweden onder deze omstandigheden de vervaardiging van de schrijfmachines, die steeds gegolden heeft als een bedrijf, dat slechts begunstigd door speciale verhoudingen kans van bestaan kan hebben, aandurft, is zoo min verwonderlijk, als dat ook hier te lande de fabricatie van menig artikel begonnen werd, waarvoor ons land in een andere periode niet economisch was aangewezen. Zooals gezegd, de mededinging ontbreekt en de stilstand in de bedrijven en in den handel veroorzaakt een geldruimte, waaruit vrijelijk kapitaal, benoodigd voor een nieuwe onderneming, te putten is, welk gretig gebruik daarvan dan ook in Zweden gemaakt werd, vond men reeds aangevoerd in de rubriek „Effectenbeurzen" in een vorig nummer.

Men herinnert zich in dit verband, dat Zweden naam gevestigd heeft met een andere speciaal-industrie, namelijk de vervaardiging van telefoonapparaten. De Frkf. Ztg. deelt mede, dat het einde van het vorige jaar gevestigd was de A. B. Halda Fabrikor met een kapitaal van 1½ millioen kronen. Deze maatschappij heeft sedert de fabrieken van de Halda horlogefabriek in Svängsta overgenomen. Men veronderstelt reeds in het volgend jaar maandelijks 500 machines te kunnen vervaardigen. Verkooporganisaties voor Noorwegen en Finland zijn ook reeds ontworpen.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. J. F. van Oss: Warenkennis en Technologie, 2e deel, Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink 1918, 439 blz.

Zij, die met eenige kennis van zaken inzage hebben genomen van het eerste deel van Van Oss' Leerboek — hetwelk de anorganische producten behandelt — zullen ongetwijfeld met groote belangstelling het verschijnen van dit tweede deel hebben afgewacht. Het behandelen van een zoo enorm uitgebreide leerstof, als de Warenkennis omvat, binnen het bestek van een Handelsschool-leerboek is zeer zeker een buitengewoon zware taak; de wijze nu, waarop de schrijver zich, wat het eerste deel betreft, van deze taak had gekweten, deed veel van het tweede deel — hetwelk de organische producten moest omvatten, welke bij de behandeling veel grooter moeilijkheden zouden opleveren — verwachten. Deze verwachting is geenszins beschaamd, wij zijn thans in het bezit van een uitgebreid Nederlandsch Warenkennis-leerboek, hetwelk tot dusverre ten eenenmale ontbrak. Het is Recensent een groot genoegen thans naar aanleiding van herhaaldelijk tot hem komende aanvragen naar een dergelijk boek, niet meer altijd naar het Duitsche *Erdmann-König's* Grundriss der allgemeinen Warenkunde te behoeven te verwijzen, maar thans voor tal van doeleinden *Van Oss'* boek te kunnen aanbevelen.

Op zeer overzichtelijke wijze worden achtereenvolgens behandeld: granen, maalderij en bakkerij, aardappelen en zetmeel, suikers, gistingsproducten, voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong, vetten en oliën, eetbare vruchten, genotmiddelen, specerijen, alkaloïde-levende producten, vezelstoffen, spinnerij en weverij, papier, hout, teerproducten en kleurstoffen, ververij en drukkerij van weefsels, leder, rubber, ontploffingsmiddelen, celluloïd en hoorn, aetherische oliën, gommen en harsen.

De tekst wordt verlucht door goede grafieken en tal van voor het meerendeel goede afbeeldingen (die, welke de vorm der verschillende zetmeelkorrels moeten weergeven zijn, b.v. zeer slecht); een zeer uitgebreide alfabetische index, uitstekend bewerkt, besluit het boek.

Het spreekt vanzelf, dat in een dergelijk boek wel onjuistheden zijn aan te wijzen. Ik acht het echter volstrekt niet dienstig deze hier mede te deelen, te meer waar zij in vergelijking met het vele goede, hetwelk het boek biedt, volkomen in het niet verzinken. Op één kleinigheid, die nog al merkwaardig is, wil ik even wijzen:

Op pag. 297 deelt de schrijver mede, dat „het in laboratoria hier te lande reeds gelukt is om papier te fabriceeren uit andere plantenstengels (boerenkool b.v.)"; nu is mij bekend, dat in de bibliotheek der Technische Hoogeschool te Delft een boekje aanwezig is, hetwelk de papierbereiding uit allerlei onmogelijk materiaal beschrijft en van ieder der verkregen soorten een monster bevat. Het boekje is 100 à 200 jaar oud en bevat ook een monster boerenkoolpapier. Ook hier geldt dus weer: er is niets nieuws onder de zon.

Bij een eventueele herdruk — welke naar ik hoop en verwacht — binnen korten tijd noodig zal zijn — mag het boek nog wel eens zorgvuldig worden gecorrigeerd, het bevat nog al te veel drukfouten.

VERKADE.

De Ongevallenstatistiek betreffende de kalenderjaren 1911 en 1912, samengesteld ter voldoening aan de bepaling van art. 17 der Ongevallenwet 1901, is dezer dagen verschenen. Die over 1914 werd wegens het bijzonder karakter van het crisisjaar reeds gepubliceerd [1]). Thans wordt met 1911 en 1912 de aaneengesloten reeks voortgezet. Op de cijfers kan hier niet worden ingegaan. Medegedeeld zij slechts, dat de statistiek opnieuw het bewijs levert van de selectie, welke zich bij de verdeeling der risico's tusschen Rijksverzekeringsbank en overige risicodragers voltrekt. Het overschot op de premiën, volgens de tarieven der R. V. B., bedroeg, uitgedrukt in percenten van hetgeen voor de onderscheidene categoriën verschuldigd geweest zou zijn ingeval van verzekering bij dit lichaam:

	1910	1911	1912
Rijksverzekeringsbank.	39 %	24 %	26 %
Nl. Venn. enz.	93 %	81 %	63 %
Eigen-risicodragers ..	78 %	63 %	31 %
Alle te zamen	67 %	55 %	46 %

De groote verschillen tusschen de cijfers der achtereenvolgende jaren zijn, gelijk in de inleiding tot het verslag nader wordt uiteengezet, niet enkel aan het toeval toe te schrijven.

[1]) In het nummer van 5 December 1917 wijdden wij daaraan een aanteekening.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, 1 Augustus (Juli-Augustus) 1918.

W. S. Unger, Nieuwe bijdrage tot de oudste Nederlandsche bevolkingsstatistiek; *Tj. Greidanus,* Oppenheimer's rentetheorie; *Mr. J. C. Kielstra,* Ontwikkeling van bedrijven in de inlandsche Maatschappij onzer koloniën; *Ant. v. Gijn,* „Reguleering van den prijs van electrischen stroom" (Rapport uitgebracht aan de Ver. van Directeuren van Electriciteitsbedrijven); *E. C. v. Dorp,* De Wisselkoersen.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, Juli 1918.

D. A. den Arend, De scheepvaart in Italië; *H. Bl(ink),* De beteekenis van Midden-Celebes als mijnbouwland [E. C. Abendanon, Geologische en geographische doorkruisingen van Midden-Celebes 1909-1910]; *Dr. H. Blink,* De economische hulpbronnen van Rusland III.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Juni 1918.

O. Spann, Vom Begriff der Wirtschaft zum Begriffsgebäude der Volkswirtschaftslehre; *G. Below,* Die Fürsorge des Staates für die Landwirtschaft eine Errungenschaft der Neuzeit; *J. Schellwien,* Wirtschaftsrechnungen Elberfelder Arbeiterfamilien; *F. Graf,* Die deutsche Zigarettensteuer; *W. Schumann,* Das deutsche Kriegswirtschaftsmuseum.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen. 45 Band. 1. Heft.

Prof. E. Lederer, Die ökonomische Umschichtung im Kriege; *Dr. E. Broda,* Zur Frage der Konjunktur im und nach dem Kriege; *Dr. C. E. von Kühlmann,* Das Finanzproblem und Form und Technik einer Vermögensabgabe; *Dr. L. Meyer,* Landwirtschaft und Uebergangswirtschaft; *Dr. A. Dániel,* Die Möglichkeiten der ungarischen Landwirtschaft und ihre Bedeutung für Mitteleuropa; *Dr. A. Braun,* Die Zeitungen in der Periode der Uebergangswirtschaft; *Dr. K. Keck,* Probleme und Organisation der Uebergangswirtschaft in England; *Prof. E. Lederer,* Zeitgemässe Wandlungen der sozialistischen Idee und Theorie.

The American Economic Review. — Cambridge, June 1918.

E. W. Kemmerer, Inflation; *H. L. Reed,* Credit Expansion under the Federal Reserve; *H. R. Tosdal,* Price Maintenance; *P. H. Douglas,* The Problem of Labour turnover; *C. J. Forewan,* Profits of Efficiency; *I. Fisher,* Is „Utility" the most suitable term?

Koloniale Rundschau. — Berlijn, Mei/Juni 1918.

K. Roehl, Dr. R. Kandt †; *K. Hassert,* J. J. Becher, Ein Verkämpfer deutscher Kolonialpolitik im 17. Jahrhundert; *Dr. L. Saad,* Die deutschen und jüdischen Kolonien in Palästina; *Dr. E. Schultze,* Die amerikanische Gewaltherrschaft auf den Philippinen.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, Juli 1918.

F. Hendrichs, Zur Umstellung der deutschen Industrie auf die Friedenswirtschaft; *A. Mandl,* Ueber die Arbeitstreckung; *W. Franz,* Ueber die Vorbildung der Beamten des Auslandsdienstes; *B. Simmersbach,* Einige Ausführungen zur Frage der Maschinenversicherung.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Met ingang van 8 Augustus is verboden de uitvoer van *hoorn en kunsthoorn* (galalith, bakelith e.d.) *in elken vorm.*

Broodkaarten. Met het oog op de Israëlietische bevolking is het wenschelijk gebleken het begin van de broodkaartentijdvakken, tot dusver op Zaterdag vallende, op Vrijdag te stellen. In verband hiermede zal de broodkaart voor het 62e tijdvak bij uitzondering slechts voor 6 dagen gelden.

Provinciale productiekantoren. Met ingang van 1 Augustus heeft de Minister van Landbouw opgeheven de Cultuurcommissies en voor iedere provincie ingesteld een provinciaal productiekantoor.

Stroo-distributie. Het is noodig gebleken behalve de distributie van hooi, ook die van stroo ter hand te nemen. In verband hiermede is in het algemeen verboden het vervoer van stroo, terwijl maximumprijzen zijn vastgesteld voor lig- en voerstroo. De stroocartonfabrieken zullen van den oogst 1918 niet meer stroo mogen ontvangen dan de helft van het normale jaarlijksche verbruik.

Raapolie. De aanwezige voorraden raapolie zijn zoo gering, dat van een geregelde distributie daarvan geen sprake kan zijn. Het artikel zal echter in gemeenten, die daarvoor in aanmerking willen komen, voor eenmaal beschikbaar worden gesteld op bons van de vetkaart; op een bon is dan naar keuze te verkrijgen 250 gram boter, mélange of margarine of 2 d.L. raapolie.

Oud papier. Met ingang van 5 Augustus is verboden de verkoop en de aflevering van oud papier aan, zoomede het vervoer van oud papier en afval van nieuw papier naar bedrijven, die deze artikelen als grondstof verwerken. Onder papier hier te verstaan alle soorten papier en carton.

Lucifers. Met ingang van 1 Augustus zijn verhoogde maximumprijzen vastgesteld voor Zweedsche en Hollandsche lucifers.

Zeep. Met ingang van 1 Augustus is verboden de verwerking van soapstock, vetzuren en afvalvetten van margarinefabrieken. Het verbod is niet van toepassing op azijnzuur en mierenzuur en op de vetzuren en mengsels van vetzuren, in den handel bekend onder de benaming stearine.

Zeepvoorziening. In verband met het heerschen van besmettelijke ziekte, heeft de Minister het rantsoen zachte zeep, dat in de maand Augustus beschikbaar zal worden gesteld, gehandhaafd op 250 gram in de vier weken per hoofd. Met ingang van 10 September zal het rantsoen echter verminderd worden tot 200 gram per hoofd per maand.

Het ligt in de bedoeling met September te beginnen met beschikbaarstelling van een hoeveelheid harde zeep van 60 pCt. vetzuurgehalte, voldoende voor een rantsoen van 100 gram per hoofd per twee maanden. Tevens zal worden vervaardigd een hoeveelheid harde zeep van 25 pCt. vetzuurgehalte, voor een gelijk rantsoen.

Bureau voor ontwatering. De Ministers van Landbouw en van Waterstaat hebben ingesteld eene Commissie van Advies inzake de oprichting van een bureau voor de ontwatering.

Verbandstoffennood. De thans nog aanwezige voorraad verbandwatten maakt een zuinig gebruik daarvan zeer gewenscht. In verband met de schaarschte aan verbandgaren, verdient ook de terugwinning van eenmaal gebruikte gazen en zwachtels, die in de meeste ziekenhuizen reeds practisch ter hand wordt genomen, dringende aanbeveling.

Commissie van Advies Rijkskantoor voor Zink, enz. Ingesteld is een Commissie van Advies voor den directeur van het Rijkskantoor voor Zink, Lood en Tin, welke meer in het bijzonder zal hebben te adviseeren inzake het gebruik van looden buizen voor de drinkwatervoorziening voor den nieuwbouw.

Syndicaat tot bereiding van scheikundige producten. In de Ned. Staatscourant van 6 Juli was opgenomen de tekst van de overeenkomst, gesloten tusschen den Staat der Nederlanden en verschillende met name genoemde technici nopens het syndicaat tot bereiding van scheikundige producten te Schiedam.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	10 Aug. 1918		20 Juli 1914	
Ned. Bank Disc. Wissels.	4½	sedert 1 Juli '15	3½	sedert 23 Mrt. '14
Ned. Bank Bel.Binn.Eff.	4½	„ 1 „ '15	4	„ 23 „ '14
Ned. Bank Vrsch.in R.C.	5½	„ 19 Aug.'14	5	„ 23 „ '14
Bank van Engeland	5	„ 7 Apr.'17	3	„ 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5	„ 23 Dec. '14	4	„ 5 Febr.'14
Bank van Frankrijk	5	„ 21 Aug.'14	3½	„ 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5	„ 12 Apr.'15	4	„ 12 Mrt. '14
Nat. Bank v.Denem.	5	„ 9 „ '15	5	„ 6 Febr.'14
Zweedsche Rijksbk.	7	„ 20 Mrt.'18	4½	„ 6 „ '14
Bank v. Noorwegen	6	„ 14 Dec. '17	4½	„ 11 „ '14
ZwitserscheNat.Bk.	4½	„ 31 „ '14	3½	„ 19 „ '14
Bank van Spanje ..	4	„ 22 Mrt.'17	4½	—
Bank van Italië ..	5	„ 10 Jan.'18	5	„ 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3½-4½	—	—	—
Javasche Bank. . . .	3½	„ 1 Aug.'09	3½	„ 1 Aug.'09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam Part. disconto	Amsterdam Prolongatie	Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
10 Aug. '18	2½ [1])	2¼ [1])	3 17/32	4-⅜	—	5½-6 [1])
5-10 A. '18	2⅜-2½	2¼-½	3 17/32	4-⅝	—	5-6
29 J.-3 A.'18	2½	2½	3 17/32	4-⅝	—	3½-6
22-27 J. '18	2½-¾	2¾-3	3 17/32	4-⅝	—	3½-6
6-11 A. '17	2-2½	2-2½	4 25/32	4-⅝	—	2-3¼
7-14 A. '16	1-⅜	1½-¾	5⅝-11/16	4⅝	—	2½
20-24 Jul. '14	3⅛-3/16	2¼-¾	2¼-¾	2⅛-½	2¾	1¾-2½

[1]) Noteering van 9 Augustus.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De in het vorig overzicht vermelde daling van Londen had aanvankelijk verderen voortgang. De koers liep tot 9.01 terug; daarna trad een verbetering in, welke bleef aanhouden en waardoor heden een noteering van 9.12 bereikt werd. Parijs en New York eveneens beter: 33.40—33.25—33.80; 190—188.50—191¼. Zwitserland 48.67½—48.80—48.60.

De centrale deviezen veranderden slechts weinig 32.17½—32.30—32.15. Weenen 18.80—19—18.75. Oostenrijksch bankpapier blijft strek aangeboden, tot op 15 cent onder den check-koers.

Van de Skandinavische wissels was Kopenhagen het sterkst aangeboden; slot 60.15 brief. Stockholm varieerde slechts weinig. Kristiania evencens eerder aangeboden.

De rijzing van Italie — waarover reeds in het vorig overzicht gesproken — bleef aanhouden; een koers van 27 werd bereikt. Daarna trad een kleine reactie in en het slot kwam op 25¼—25¾. Madrid bleef aangeboden.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Petersburg [1])	New York [1])
5 Aug. 1918..	9.06	33.40	32.22½	18.85	—	1.90
6 „ 1918..	9.02½	33.30	32.20	18.80	—	1.89
7 „ 1918..	9.07	33.55	32.25	18.95	—	1.90¾
8 „ 1918..	9.08½	33.55	32.35	19.05	—	1.90½
9 „ 1918..	9.10	33.65	32.17½	18.72½	—	1.90½
10 „ 1918..	—	—	—	—	—	1.90⅞
Laagste d. w. [1])	9.—	33.20	32.10	18.60	—	1.89
Hoogste „ „ [1])	9.12	33.70	32.45	19.10	—	1.91
3 Aug. 1918..	9.12 [2]	33.65 [2]	32.32½ [2]	19.— [2]	—	1.91½
27 Juli 1918..	9.16 [3]	33.77½ [3]	32.25 [3]	18.70 [3]	—	1.92¼
Muntpariteit ..	12.10⅝	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48¾

*) Noteering te Amsterdam. [1]) Particuliere opgave.
[2]) Noteering van 2 Aug. [3]) Noteering van 26 Juli.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania [1])	Zwitserland *)	Spanje [1])	Batavia [1]) telegrafisch
5 Aug. 1918	68.70	60.55	60.85	48.67½	51.50	99¾-100½
6 „ 1918	68.85	60.40	60.75	48.65	51.15	99¾-100½
7 „ 1918	68.85	60.35	60.45	48.80	51.—	99¾-100½
8 „ 1918	68.70	60.30	60.40	48.72½	50.75	99¾-100½
9 „ 1918	68.65	60.25	60.20	48.67½	50.75	99¾-100½
10 „ 1918	—	—	60.30	—	51.—	99¾-100½
L'ste d. w. [1])	68.60	60.—	60.20	48.60	50.75	99¾
H'ste „ „ [1])	69.—	60.60	60.90	48.75	52.—	100½
3 Aug. 1918	68.70 [2]	60.60 [2]	60.85	48.75 [2]	51.75 [2]	99¾-100½
27 Juli 1918	69.10 [3]	60.85 [3]	60.85	48.50 [3]	52.50	99¾-100½
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. [1]) Particuliere opgave.
[2]) Noteering van 2 Aug. [3]) Noteering van 26 Juli.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in $ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. $)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
10 Augustus 1918	4.77.05	5.68	nom.	52¼
Laagste d. week..	4.76.45	5.68	nom.	51¾
Hoogste „ „ ..	4.77.05	5.71	nom.	52¼
3 Augustus 1918	4.76.45	5.71	nom.	51¾
27 Juli 1918	4.76.45	5.71¼	nom.	51½
Muntpariteit....	4.86.67	5.18¼	95¼	40 5/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Juli 1918	24 Juli 1918	Tijdperk 25 Juli—1 Aug. 1918 Laagste	Tijdperk 25 Juli—1 Aug. 1918 Hoogste	1 Aug. 1918
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
B. Aires	d.p.gd.pes.	51 1/16	51	50⅜	51½	50⅞
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/6 1/32	1/6 1/32	1/6	1/6 1/16	1/6 1/32
Hongkong ..	id. p. $	3/3⅝	3/3⅞	3/3⅞	3/4	3/4
Lissabon	d.p.escudo	30½	30¼	29½	31½	30
Madrid	Peset. p. £	17.28	17.52	17.60	17.86	17.85
Montevideo..	d.p.peso	61½	60½	59⅞	62¾	62¼
Montreal....	$ per £	4.86¾	4.84¾	4.84¼	4.86⅝	4.84½
Petrograd ..	R. p. £ 10	nom.	nom.	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro [1])	d.p.milr.	12⅜	12⅞	12 5/16	12¾	12⅜
Rome	Lires p. £	43.68	43.22	38.10	42.55	40.06
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/8¾	4/9¼	4/9	4/9¼	4/9¼
Singapore ..	id. p. $	2/4 1/32	2/4	2/3 29/32	2/4 1/16	2/4
Valparaiso [1])	d.p.pap.p.	17 3/32	16⅞	16 19/32	16⅞	16⅞
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 9/16	nom.	nom.	nom.	nom.

[1]) Noteeringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen.	te New York
10 Aug. 1918.....	48 13/16	99⅝
3 „ 1918.....	48 [1])	99⅝
27 Juli 1918.....	48 13/16 [2])	99⅝
20 „ 1918.....	48 13/16	99⅝
13 „ 1918.....	48 13/16	99⅝
11 Aug. 1917.....	42 1/16 [3])	82⅞
12 Aug. 1916.....	31 11/16	66¼
20 Juli 1914.....	24 15/16	54⅛

[1]) Noteering van 2 Aug. [2]) Noteering van 26 Juli
[3]) Noteering van 10 Aug. 1917.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij.
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. [1])	5 pCt. Schuldbrieven	Credit Diverse reken. [1])
8 Aug. 1918..	14.451	19.100	53.100	14.294	67.526
31 Juli 1918..	14.618	19.100	53.100	14.243	67.348
25 „ 1918..	13.744	19.100	53.100	14.246	67.688
18 „ 1918..	13.433	19.100	53.100	14.139	67.321
11 „ 1918..	12.785	19.100	53.100	13.919	67.205

[1]) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 Augustus 1918.

Activa.

Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc. H.-bk.	f 47.739.645,81½	
B.-bk.	„ 115.085,44	
Ag.sch.	„ 13.540.250,49	f 61.394.981,74½
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—
Idem eigen portef.	f 8.673.919,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„ —	„ 8.673.919,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp. H.-bk.	f 56.205.394,89	
B.-bk.	„ 5.236.152,34½	
Ag.sch.	„ 40.066.880,27½	
	f 101.508.427,51	
Op Effecten	f 99.743.527,51	
Op Goederen en Spec.	„ 1.764.900,—	„ 101.508.427,51
Voorschotten a. h. Rijk		„ 12.186.913,46½
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 79.989.675,—	
Muntmat., Goud	„ 626.429.525,53	
	f 706.419.200,53	
Munt, Zilver, enz.	„ 7.867.137,59½	
Muntmat., Zilver	„ —	„ 714.286.338,12½
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds	f 5.048.969,32	
id. van ⅛ v. h. kapit.	„ 3.907.261,18	„ 8.956.230,50
Geb. en Meub. der Bank		„ 1.770.000,—
Diverse rekeningen		„ 95.904.068,29
		f 1.004.680.878,63½

Passiva.

Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		„ 5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop		„ 919.104.315,—
Bankassignatiën in omloop		„ 2.277.340,59½
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	
Van anderen	„ 54.282.400,31	„ 54.282.400,31
Diverse rekeningen		„ 3.937.420,17
		f 1.004.680.878,63½
Beschikbaar metaalsaldo		f 518.330.244,40½
Op de basis van ⅖ metaaldekking		„ 323.197.433,22½
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is		„ 2.591.651.220,—

Verschillen met den vorigen weekstand:

	Meer	Minder
Disconto's	9.965.286,73½	
Buitenlandsche wissels		19.083,—
Beleeningen		8.573.576,86½
Goud		6.832.220,69
Zilver	6.796,05½	
Bankbiljetten		7.915.780,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.777.206,90	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
10 Aug. 1918	706.419	7.867	919.104	56.560
3 „ 1918	713.251	7.860	927.020	53.851
27 Juli 1918	715.123	7.793	909.750	78.846
20 „ 1918	715.258	7.729	910.655	77.111
13 „ 1918	717.388	7.741	920.180	65.569
6 „ 1918	717.518	7.690	926.054	60.354
29 Juni 1918	717.559	7.692	927.335	50.546
22 „ 1918	717.645	7.638	902.474	69.158
15 „ 1918	717.787	7.821	911.227	61.847
8 „ 1918	720.151	7.784	917.260	59.436
1 „ 1918	720.266	7.797	927.614	61.880
25 Mei 1918	721.439	7.799	919.162	73.201
18 „ 1918	719.240	7.756	933.985	62.857
11 Aug. 1917	656.748	7.097	770.707	66.264
12 Aug. 1916	588.254	9.074	662.369	124.635
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekkingspercentage
10 Aug. 1918	61.395	43.000	101.508	518.330	73
3 „ 1918	51.430	32.000	110.082	524.086	74
27 Juli 1918	52.139	32.000	112.300	524.319	73
20 „ 1918	44.854	23.000	114.844	524.526	73
13 „ 1918	34.101	11.000	115.627	527.036	74
6 „ 1918	41.994	17.000	119.042	526.981	74
29 Juni 1918	43.817	18.000	122.089	528.725	74
22 „ 1918	43.960	18.000	119.558	530.001	75
15 „ 1918	45.195	18.000	118.496	530.028	75
8 „ 1918	46.876	18.000	122.133	531.834	75
1 „ 1918	48.296	18.000	133.252	529.395	74
25 Mei 1918	50.096	18.000	131.743	529.987	73
18 „ 1918	55.018	18.000	135.293	527.115	73
11 Aug. 1917	37.913	26.000	74.812	495.414	79
12 Aug. 1916	66.467	49.500	66.421	439.024	76
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521[1]	54

[1]) Op de basis van ⅖ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	10 Aug. 1918	3 Aug. 1918
Aan schatkistpromessen	f 166.670.000,—	f 155.670.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 43.000.000,—	„ 32.000.000,—
Aan schatkistbiljetten	„ 60.667.000,—	„ 60.667.000,—
Aan zilverbons	„ 56.794.064,—	„ 55.577.517,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
3 Aug. 1918	***	***	260.000	
27 Juli 1918	***	***	255.600	
11 Mei 1918	97.028	16.734	183.850	70.512
4 „ 1918	94.080	17.389	182.691	68.763
27 April 1918	91.225	18.058	181.344	67.776
11 Aug. 1917	82.869	18.041	174.468	47.253
12 Aug. 1916	67.687	23.825	146.577	54.478
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen [1])	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingspercentage
3 Aug. 1918	127.800			***	64.600	***
27 Juli 1918	130.300			***	64.300	***
11 Mei 1918	7.076	26.509	69.099	29.125	63.088	45
4 „ 1918	7.373	26.363	67.793	31.066	61.392	44
27 Apr. 1918	7.586	32.834	67.975	26.565	59.670	44
11 Aug. 1917	7.690	33.259	64.405	18.143	59.924	46
12 Aug. 1916	6.921	38.059	61.028	6.318	51.301	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842[2])	44

[1]) Sluitpost der activa. [2]) Op de basis van ⅖ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen [1])
1 Juni 1918	659[2])	1.426	828	1.091	703
25 Mei 1918	681[3])	1.374	747	1.094	619
18 „ 1918	689[4])	1.365	722	1.100	707
11 „ 1918	693[5])	1.383	755	1.106	722
2 Juni 1917	775	1.233	954	903	516
3 Juni 1916	731	1.034	817	944	862
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

[1]) Sluitpost der activa.
[2]) Hiervan zilverbons 80 dz. gld.
[3]) Idem 109 dz. gld.
[4]) Idem 124 dz. gld.
[5]) Idem 135 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
7 Aug. 1918	67.952	56.778	***	***	***
31 Juli 1918	67.259	56.870	***	***	***
24 „ 1918	67.138	55.743	260.495	28.500	237.859
17 „ 1918	66.499	55.369	260.956	28.500	238.303
8 Aug. 1917	53.394	40.366	171.496	28.500	144.640
9 Aug. 1916	56.551	36.147	128.687	28.500	94.702
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingspercentage [1])
7 Aug. '18	57.855	103.194	39.878	132.762	29.624	17,16
31 Juli '18	58.601	106.787	37.789	138.441	28.839	16,37
24 „ '18	56.063	103.320	34.675	136.699	29.845	17,41
17 „ '18	55.778	105.528	38.212	134.798	29.580	17,10
8 Aug. '17	56.559	107.948	47.465	130.424	31.478	17,69
9 Aug. '16	42.188	80.642	54.625	88.990	38.854	27
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52⅝

[1]) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHE RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingspercentage [1])
7 Aug. 1918	2.467.833	2.347.629	1.874.192	12.786.348	34
31 Juli 1918	2.467.696	2.348.083	1.851.526	12.704.503	34
23 „ 1918	2.467.876	2.347.080	1.743.627	12.383.682	34
15 „ 1918	2.468.195	2.346.941	1.768.358	12.470.971	34
7 Aug. 1917	2.482.818	2.402.461	545.926	8.905.653	34
7 Aug. 1916	2.495.627	2.467.953	371.331	6.981.314	41
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

[1]) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Aug. 1918	15.849.460	8.332.552	9.742.800	1.858.300
31 Juli 1918	15.988.653	8.454.876	9.692.900	1.836.200
23 „ 1918	14.942.845	7.751.840	9.333.900	1.727.300
15 „ 1918	15.216.235	7.910.684	9.410.700	1.748.900
7 Aug. 1917	11.032.281	5.739.791	5.424.700	530.400
7 Aug. 1916	6.523.366	2.439.371	1.861.000	333.900
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

RUSSISCHE STAATSBANK.

Sedert 5 November 1917 is geen bankstaat verschenen

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
8 Aug.'18	5.433.322	2.037.108	304.850	1.497.079	19.150.000
2 „ '18	5.432.510	2.037.108	286.285	1.477.062	18.900.000
25 Juli '18	5.431.553	2.037.108	277.156	1.459.290	18.900.000
18 „ '18	5.430.715	2.037.108	269.949	1.480.899	18.900.000
9 Aug.'17	5.305.202	2.037.108	260.731	679.528	10.900.000
10 Aug.'16	4.780.346	—	338.461	617.870	8.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
Data als boven.	1.002.990	1.068.410	837.471	29.476.586	3.888.665	68.403
	1.079.966	1.069.360	839.309	29.320.647	3.701.856	29.470
	1.099.095	1.070.070	883.048	29.146.065	3.845.096	138.394
	1.129.085	1.071.657	913.899	29.111.096	3.896.644	172.409
	622.201	1.176.391	1.113.527	20.434.624	2.580.014	39.950
	428.209	1.430.702	1.186.781	16.329.923	2.129.355	137.504
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. [1])

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. saldi
8 Aug.'18	1.010.196	99.675	480.000	110.357	1.376.999	314.427
1 „ '18	1.009.056	99.634	480.000	111.999	1.381.689	310.311
25 Juli '18	1.007.564	99.530	480.000	110.031	1.387.884	299.387
18 „ '18	1.007.649	99.471	480.000	106.500	1.394.214	289.875
9 Aug.'17	425.719	89.863	480.000	92.750	981.203	97.363
10 Aug.'16	308.846	70.734	480.000	53.699	755.478	150.437

[1]) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
22 Maart'18	1.802.814	899.919	52.500	59.558	1.429.509
15 „ '18	1.793.243	890.714	52.500	58.950	1.406.228
8 „ '18	1.788.198	916.969	52.500	59.685	1.383.990
1 „ '18	1.777.329	905.915	52.500	60.444	1.351.091
23 Maart'17	912.055	352.038	—	10.665	844.603

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekkingspercentage [1])	Percent. Goud-dekking circulatie
22 Maart'18	871.999	1.882.396	74.011	59,6	63,–
15 „ '18	840.732	1.833.275	73.886	61,6	63,3
8 „ '18	838.292	1.815.835	73.624	59,2	66,3
1 „ '18	801.738	1.820.954	73.401	60,5	66,6
23 Maart'17	106.271	844.603	56.057	80,5	101,5

[1]) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R: Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
15 Mrt. '18	681	11.923.007	1.152.208	11.029.244	1.392.492
8 „ '18	682	11.928.372	1.164.890	11.190.614	1.395.667
1 „ '18	676	11.994.184	1.089.152	11.119.448	1.375.066
21 Febr.'18	686	11.860.946	1.170.737	11.243.053	1.404.882
15 „ '18	679	11.527.276	1.139.386	11.089.879	1.381.799
8 „ '18	670	11.443.117	1.208.992	10.937.616	1.358.737
1 „ '18	675	11.523.854	1.203.956	10.896.831	1.359.956
25 Jan. '18	671	11.541.418	1.199.201	10.777.154	1.399.748

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 Augustus 1918.

De mokerslagen, die de Duitsche machtspositie heeft te ondergaan, hebben niet nagelaten een zeer deprimeerenden invloed op de beurzen in de landen der Centrale Mogendheden te voorschijn te roepen. Weliswaar wordt nog geen enkel punt dezer landen feitelijk met wapengeweld bedreigd, doch psychologisch maakt het steeds terugtrekken der troepen natuurlijk een zeer slechten indruk. Hierbij voegen zich de voorvallen in Centraal Rusland en de Oekraïne; in het eerstgenoemde gebied worden de maximalisten, zij, die toch den vrede met de Centralen hebben gesloten, meer en meer bedreigd door de Tschecho-Slowaken en de met hen verbonden contra-revolutionaire groepen, terwijl de Oekraïne door allerlei uitingen van ontevredenheid en passieve resistentie blijk geeft, het Duitsche bestuur niet op hoogen prijs te stellen. Ook hier moet dan ook voor openlijke of stille tegenwerking worden gevreesd; men is ter beurze van Berlijn uiterst sceptisch gestemd met betrekking tot de mogelijkheid hierin binnen afzienbaren tijd wijziging ten gunste te kunnen aanbrengen. Thans is de gezant te Moskou, de oud-minister Helfferich, te Berlijn aangekomen, teneinde mondeling omtrent de te nemen maatregelen te confereeren, doch deze reis heeft de algemeene bezorgdheid nog niet kunnen wegnemen.

Onder deze omstandigheden is het begrijpelijk, dat de beurs te Berlijn een buitengewoon stil aspect heeft. Slechts zeer enkele fondsen konden zich aan de algemeen lustelooze stemming onttrekken en dit waren dan nog meestal de hoog-geprijsde, die dus gewoonlijk groote koersvariaties te aanschouwen geven en waarbij dan ook het juist ingevoerde zegel op de omzetten niet al te zwaar drukt. Tot deze behooren in de eerste plaats aandeelen Esslinger Maschinen, Deutsche Maschinen, Rumpler, enz., terwijl de overige waarden met zeer kleine omzetten eerder aangeboden genoemd mochten worden.

Ook te Weenen is de stemming zeer lusteloos geworden; in de eerste plaats echter is hier de aandacht geconcentreerd op de markt voor devisen en staatsleeningen. Wellicht is deze hernieuwde interesse ook toe te schrijven aan een mildere toepassing van de censuur, waardoor het voor de pers te Weenen mogelijk is geworden de verschillende voorvallen met grooter vrijheid en meer zucht naar sensatie te bespreken. Deze sensatiezucht wordt aangewakkerd door de vaak sprongsgewijze verhooging der buitenlandsche devisen in Oostenrijk, waardoor b.v. de Mark binnen enkele weken van 150 tot 163 pCt. kon monteeren. De mogelijkheid hiertoe is gegeven in het feit, dat de wisselkoersen, na maandenlange stabilisatie door de betrokken overheden, thans geheel aan zich zelve zijn overgelaten. Dit heeft natuurlijk een bijzonder onaangenamen indruk gemaakt, omdat het grootste gedeelte der Oostenrijksche verplichtingen in Duitsche Marken is aangegaan en een verdere opvoering van den koers dezer valuta de te betalen bedragen voortdurend doet aangroeien. Welke de oorzaken van deze opwaartsche beweging zijn, valt niet met zekerheid te zeggen; vermoedelijk mag als één der redenen wel worden aangemerkt, dat de Duitsche overheid het onaangenaam vond bij de toch al reeds sterke daling van haar eigen valuta in het neutrale buitenland ook nog gedwongen te zijn het hiermede samengaande aanbod van Oostenrijksche Kronen tegen den gefixeerden koers over te nemen. Wellicht waren het ook de fouten, door de Oostenrijksche devisen-centrale begaan (en waarop wij hieronder nader terugkomen), die de aanleiding hebben gevormd den loop van den Kroon weder geheel aan zich zelve over te laten. In ieder geval komt hier wel zeer sterk naar voren het onderscheid, dat in beide kampen der strijdvoerenden met betrekking tot de financieele politiek bestaat. Aan de zijde der Entente merkt men een volmaakte eenheid in dit opzicht op; de Vereenigde Staten en Engeland voldoen aan iedere behoefte der geassocieerden aan neutrale betalingsmiddelen, zoodat iedere verbetering of achteruitgang der Entente-devisen in de neutrale landen volkomen parallel loopt. Eén en ander licht weder een tipje op van den sluier, die gedurende de oorlogsjaren over de tegenstelling Duitschland-Oostenrijk gespreid heeft gelegen; overigens was in dit opzicht reeds een inzicht mogelijk ten tijde, dat wij in deze kolommen de levensmiddelenvoorziening uit de Oekraïne hebben besproken.

Wat nu de fouten in de Oostenrijksche devisen-politiek betreft, deze zijn voornamelijk ten opzichte van de Oekraïne begaan. Er zijn geweldige hoeveelheden Oostenrijksche Kronen ongecontroleerd naar dit land geëxporteerd, die vervolgens weder langs de wegen van den sluikhandel in het neutrale buitenland ten verkoop werden aangeboden. Vervolgens echter zijn er andere voorvallen geweest, die een uiterst onaangenamen indruk, in de eerste plaats in de kringen van de Oostenrijksche haute-finance, doch ook, en niet minder, in de Duitsche geldwereld, hebben gewekt.

Voor korten tijd n.l. is de leiding van één der Weensche banken op de gedachte gekomen, dat het voor Oostenrijk wenschelijk zou zijn fondsen vanuit overzeesche landen in handen te krijgen, teneinde dit buitenlandsche betalingsmiddel te kunnen aanwenden voor de tijden nà den oorlog, ter voldoening van de alsdan te ontstane vorderingen voor den invoer van allerlei materialen. Klaarblijkelijk heeft deze bankier de hulp van de Regeering hierbij verkregen; daar zonder deze toch, zou de uitvoering van het plan reeds à priori niet mogelijk zijn geweest. De Regeeringstoestemming nu werd ontvangen, doordat het zóó werd voorgesteld, dat ter betaling der buitenlandsche waarden geen devisen ter dispositie gehouden behoefden te worden. De benoodigde gelden zouden n.l. worden verkregen door de plaatsing van Oostenrijksche oorlogsleeningen in Duitschland. Inderdaad schijnen een tijd lang deze transacties te hebben plaats gehad; het is niet bekend, in welken omvang. In ieder geval lieten de gevolgen zich spoedig gevoelen, vermoedelijk te eerder, wijl klaarblijkelijk niet met de noodige voorzichtigheid is opgetreden. De koers van de Oostenrijksche leeningen in Duitschland brokkelde tengevolge van het aanbod voortdurend af, hetgeen onvermijdelijk een verkoopdrang vanuit Duitschland op de beurs te Weenen met zich bracht. Hierdoor werd het kanaal naar Berlijn geheel verstopt, zoodat het gansche plan tot verkrijging van buitenlandsche fondsen op deze wijze in duigen viel. Ervaren personen en instellingen op financieel gebied zouden dit overigens reeds vooruit hebben kunnen zeggen. Het was in de eerste plaats toch lang niet zeker, dat de Oostenrijksche koopers van de vreemde waarden deze te eeniger tijd weder aan de Oostenrijksche Regeering zouden hebben afgestaan (het is toch niet aan te nemen, dat de betrokken bankinstelling alle fondsen voor zich zelve zou hebben gekocht) terwijl in de tweede plaats vrijwel met stelligheid kon worden gezegd, dat de Duitsche koopers van Oostenrijksche oorlogsobligaties deze zoo spoedig mogelijk met winst zouden trachten te realiseeren.

Behalve een verdere verlaging van den Kronenkoers te Berlijn, was een reactie in den koers der Oostenrijksche leeningen hiervan het gevolg. Het laatste werd bovendien nog in de hand gewerkt door ruilingen van Oostenrijksche in Hongaarsche obligaties, waartegenover de markt niet voldoende van Regeeringszijde werd gesteund.

Te Londen is de stemming ter beurze zeer opgewekt geweest, al konden de omzetten niet steeds groot worden genoemd. Onder den invloed van de successen der eigen legers op het Westelijk front hadden de discussies omtrent de toename van den bankbiljettenomloop geen drukkenden invloed. Toch zouden deze in meer normale tijden wel in staat zijn geweest eenige onrust te wekken. In één jaar, n.l. van einde Juli 1917 tot einde Juli 1918, is de biljettencirculatie gestegen van £ 39¾ millioen tot £ 55¾ millioen, derhalve met £ 16 millioen, tegenover een toename van slechts £ 3,69 millioen in de overeenkomstige voorgaande periode. Aan den eenen kant is deze vermeerdering te verklaren uit de prijsverhoogingen van vrijwel alle artikelen, waardoor veel van hetgeen vroeger als waardeloos werd beschouwd, thans zijn equivalent in Ponden en shillings vindt; aan den anderen kant werpt vermoedelijk de per 1 September aanstaande invoering van de verdubbelde zegelbelasting op chèques haar schaduwen thans reeds vooruit. Het animo voor bank-tegoed neemt hierdoor af, recht evenredig aan de toename van het verlangen de beschikking te verkrijgen over baar geld.

Ter beurze wordt overigens nog steeds de door het Lagerhuis aangenomen wet ter bestrijding van vreemde bankinstellingen besproken. Volgens deze wet is het thans vijandelijke banken verboden gedurende vijf jaren na het sluiten van den vrede filialen in Engeland op te richten. Thans wordt echter uit financieele kringen er op aangedrongen, dat een dergelijke vestiging na afloop van den hier genoemden termijn ook niet zal mogen plaats vinden, alvorens de toestemming van de Regeering zal zijn verkregen. Klaarblijkelijk is men van hoogerhand alleszins geneigd aan dezen drang toe te geven; de Minister heeft n.l. reeds verklaard in de volgende zitting (in het Hoogerhuis) de wet zoodanig te zullen amendeeren, dat de vestiging van filialen van thans vijandelijke bankinstellingen verboden blijft, totdat het Parlement anders zal hebben beschikt.

Uit de regelmatige compilatie van het „Bankers Magazine" van 387 aan de beurs te Londen verhandelde fondsen, met een nominale waarde van £ 3424½ millioen blijkt, dat de koersen, in vergelijking met het einde van het vorig jaar, sterk zijn vooruitgegaan. De laagste stand sinds het

uitbreken van den oorlog werd op 20 April van het vorig jaar bereikt op £ 2572 millioen. In December was de waarde £ 2601 millioen en thans wordt deze voor Juli met £ 2663 millioen aangegeven. Gedurende deze maand hebben vooral spoorwegwaarden tot de algemeene verbetering bijgedragen; voorts waren bankaandeelen gezocht in verband met de diverse fusies. Toch blijven vele koersen nog achter bij die van Juli 1914; zoo b.v. Consols, die thans 56¼ tegen 72 pCt. noteeren en in het algemeen alle vaste rente dragende obligaties, van welke de inheemsche en koloniale waarden thans 5 pCt. in plaats van 4 pCt. rendement afwerpen. Hiertegenover echter staan andere fondsen, die aanmerkelijk hooger genoteerd staan, zooals ijzer-, staal-, rederij- en brouwerijaandeelen. Als sensationeele koersverheffingen zijn hier te vermelden aandeelen Motor Union Insurance, die van £ 7,10 op £ 77,10 zijn gemonteerd, British Steamship Investment Trust Deferred, die van 134½ tot 490 en Otis Steel, die van 18½ op 175 zijn geklommen.

De beurs te Parijs heeft weliswaar van een gunstige tendens blijk gegeven, doch de omzetten waren niet van dien aard, dat zij speciaal vermelding behoeven. Daarentegen was de beurs te New York bij grooteren handel zeer geanimeerd gestemd, hoewel deze tendens niet steeds tot het Europeesche continent kon doordringen. Over het geheel echter heerscht er een stemming van vertrouwen in de toekomst, ook ten opzichte van de belastingpolitiek der Regeering; men neemt aan, dat deze de draagkracht der ondernemingen niet zal overspannen, zoodat een voldoende winstmarge mogelijk zal blijken. Ook de publicatie van den staat van onuitgevoerde orders der Steeltrust heeft bemoedigend gewerkt. Langzamerhand bereidt men zich in de Vereenigde Staten voor op de inschrijvingen voor de vierde oorlogsleening; vermoedelijk zal deze worden uitgeschreven ten bedrage van circa 6 millioen dollar. Het rentetype is nog niet bepaald.

In financieele kringen te New York houdt men zich voorts bezig met de vraag van het wederom deel uitmaken van de Vereenigde Staten van het consortium, dat de Chineesche leening overneemt. Uit verschillende artikelen in de Amerikaansche pers blijkt, dat de Regeering de firma J. P. Morgan & Co. heeft aangezocht, zich met deze aangelegenheid bezig te houden en dat de vier leden van de oude Amerikaansche groep, n.l. de First National Bank, de National City Bank, J. P. Morgan & Co. en Kuhn Loeb & Co. de leiding bij de samenstelling van een uitgebreider commissie op zich zullen nemen. Naar men zegt, hebben de New Yorksche banken den staatssecretaris Lansing verklaard, dat zij de financiering van de Chineesche behoeften niet zullen bezorgen zonder de medewerking van Japan en zonder dat een volledig toezicht op de Chineesche inkomsten, die den dienst der leening secureeren, mogelijk is.

Te onzent was de stemming in bijna alle afdeelingen zeer kalm, behoudens een enkele uitzondering, waarop wij hieronder nog terugkomen. De *staatsfondsenmarkt* toonde in de eerste plaats op sommige dagen een opgewekte tendens, waardoor ook de koersen van de 4½ pCt. Staatsleening 1917 vrij flink konden monteeren. Het hoogste punt bleef echter niet behouden. Vermoedelijk moet de verbetering worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat tegenover de vraag, die in de laatste maanden steeds wel bestaan heeft, thans geen al te groot aanbod meer wordt geplaatst.

Van de buitenlandsche soorten waren Oostenrijksche staatsfondsen opnieuw lager aangeboden, terwijl Russische vrijwel op één hoogte bleven.

	7 Aug.	9 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	92 1/8	91 13/16	91 7/8	— 1/4
4½ % „ „ „ 1916	92 1/8	92 1/16	92 1/4	+ 1/8
4 % „ „ „ 1916	85 1/8	85 5/8	85 1/16	— 1/16
3½ % „ „ „	77	77	77 3/8	+ 3/8
3 % „ „ „	68	67 1/2	68 1/8	+ 1/8
2½ % Cert. N. W. S.	56 15/16	56 7/8	57 7/16	+ 1/2
5 % Oost-Indië 1915	96 3/8	97	96 1/2	+ 1/8
4 % Hongarije Goud	36 1/4	36 3/8	—	+ 1/8
4 % Oostenr. Kronenrente	29 3/4	29 3/8	29 5/16	— 7/16
5 % Rusland 1906	22	22	—	
4½ % Iwangorod Dombr...	22 1/2	22 1/8	—	— 3/8
4 % Rusland Cons. 1880..	25 7/8	25 1/4	24 5/8	— 1 1/4
4 % Rusl. bij Hope & Co...	27 1/2	26 1/4	26 11/16	— 13/16
4½ % China Goud 1898 ..	46 1/2	51 1/2	51 1/2	+ 5
4 % Argentinië Buitenl..	59 1/4	59 1/4	—	
5 % Brazilië 1895	54 1/2	54 3/4	54 1/8	— 3/8

Van de locale afdeelingen waren *rubberwaarden* bij uitstek ongeanimeerd gestemd. Algemeen is men van overtuiging, dat de steeds toenemende productie der ondernemingen hen in dezelfde moeilijkheden zal brengen als de suikerproducenten. Groote bedragen aan opslag en renteverlies zullen dan betaald moeten worden, hetgeen voor de tegenwoordige houders geen al te opwekkend vooruitzicht vormt en waardoor animo voor nieuwe aankoopen niet licht kan worden opgewekt. Voortdurend bestaat dan ook aanbod in deze afdeeling van de beurs, waartegenover slechts betrekkelijk geringe vraag voor contraminedekkingen kan worden gesteld. De curve voor de afgeloopen berichtsperiode geeft dan ook een bijna voortdurend dalende lijn te aanschouwen.

Eenigszins anders was het gesteld met de markt voor *suikerwaarden*. Het tot stand komen van de Javasuikerassociatie, die de verkoopen in één hand zal organiseeren heeft wel vertrouwen in de toekomstige prijzen-politiek gewekt, al blijft men ter beurze pessimistisch gestemd ten opzichte van de mogelijkheid tot afscheep van het Indische product. Men koestert echter nog de hoop, dat de groote consumenten, Engeland en Amerika, ten slotte toch niet buiten de voorziening met Javasuiker kunnen blijven, in welk geval de thans gevormde organisatie ongetwijfeld een grooten steun kan vormen. In verband met deze overwegingen waren de vooraanstaande en meest verhandelde soorten, als aandeelen Handelsvereeniging „Amsterdam" en Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden, hooger gezocht.

Als bovenbedoelde uitzondering op de algemeen kalme stemming mag de *scheepvaartafdeeling* worden beschouwd. Hier bleef bij voortduring een goede vraag bestaan, waardoor de meeste soorten een min of meer groote verbetering te aanschouwen konden geven. Vooral was dit het geval met aandeelen Holland-Amerika Lijn, die, na een aanvankelijke reactie, zich op het verhoogde niveau goed konden handhaven. Het vertrek van enkele schepen naar Scandinavië werkte er toe mede een optimistische stemming te handhaven, hoewel ter beurze verluidde, dat uit het feit van dit vertrek niet een algeheele regeling der Scandinavische vaart mag worden geconcludeerd.

	7 Aug.	9 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	389	400 1/2	400	+ 11
„ „ „ gem. eig.	371 1/2	382 1/2	379 1/2	+ 8
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij ..	280	284 1/2	282	+ 2
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	171 7/8	176 1/2	176 1/2	+ 4 5/8
Hollandsche Stoomboot-Mij..	219 1/4	222 1/8	222 7/8	+ 3 5/8
Java-China-Japan-Lijn	295	296 3/4	297	+ 2
Kon. Hollandsche Lloyd ..	164 1/4	165 1/2	168	+ 3 3/4
Kon. Ned. Stoomboot-Mij...	240 5/8	245 3/4	244 1/2	+ 3 7/8
Kon. Paketvaart-Mij.....	257	258 1/2	256 1/2	— 1/2
Maatschappij Zeevaart	286	300	305	+ 19
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	247 1/4	250	250 1/8	+ 2 7/8
Nievelt Goudriaan	441	442	448	+ 7
Rotterdamsche Lloyd.....	257 1/2	257 3/4	257 1/2	
Stoomv.-Mij. „Nederland" ..	255	259	259 1/2	+ 4 1/2
„ „ „Noordzee" ..	205	219 3/4	218	+ 13
„ „ „Oostzee"	314 1/2	324 1/2	324 1/2	+ 10

De overige afdeelingen geven geen aanleiding tot bijzondere vermelding. Slechts dient te worden gereleveerd de belangstelling, welke voor sommige binnenlandsche *industrieele fondsen* bestond, waarvan speciaal de aandeelen Hollandia (Kattenburg & Co.), Insulinde Oliefabrieken, R. S. Stokvis & Zn. Ltd. en Vereenigde Hollandsche Sigarenfabrieken konden profiteeren. Bij al deze ondernemingen was de oorzaak te vinden in berichten omtrent gunstige bedrijfsresultaten.

	7 Aug.	9 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	179 7/8	179	—	— 7/8
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	156 1/8	155 1/4	156	— 1/8
Rotterd. Bankvereeniging ..	133	133	133 1/4	+ 1/4
Amst. Superfosfaatfabriek..	158 1/4	160	158 7/8	+ 5/8
Van Berkel's Patent	140	140 1/4	141	+ 1
Insulinde Oliefabriek.....	192	195	201 1/2	+ 9 1/2
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	103 3/8	103 3/8	103 3/8	
Ned. Scheepsbouw-Mij.	151	151 3/4	152 1/2	+ 1 1/2
Philips' Gloeilampenfabriek	338 1/4	339 3/4	339 1/2	+ 1 1/4
R. S. Stokvis & Zonen	473	465	472 1/2	— 1/2
Vereenigde Blikfabrieken ..	128 1/4	125 1/2	127	— 1 1/4
Compania Mercantil Argent.	226	227	228	+ 2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	102	100 1/8	102 1/2	+ 1/2
Handelsver. Amsterdam....	262 1/2	259 3/4	261 1/2	— 1
Holl. Transatl. Handelsver.	128 3/4	128 3/4	—	
Linde Teves & Stokvis	220	220	220	
Van Nierop & Co's Handel-Mij	192 1/2	195	—	+ 2 1/2
Tels & Co's Handel-Mij	148	145	147	— 1
Gecons. Holl. Petroleum-Mij	208 7/8	206 1/8	205 3/4	— 3 1/8
Kon. Petroleum-Mij.	568 1/4	563 3/4	560	— 8 1/4
Orion Petroleum-Mij.....	76 7/8	76 3/8	75 7/8	— 1
Steaua Romana Petr.-Mij ..	182	181 1/4	—	— 3/4
Amsterdam-Rubber-Mij.....	131 1/2	126	123	— 8 1/2

	7 Aug.	9 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling.
Nederl.-Rubber-Mij.	70	70	68	— 2
Oost-Java-Rubber-Mij.	144 3/4	134	129 5/8	— 15 1/8
Deli-Maatschappij	415	410 1/2	410	— 5
Medan-Tabak-Maatschappij..	168 1/4	171	171 1/4	+ 3
Senembah-Maatschappij	367	373	372 1/2	+ 5 1/2

De *Amerikaansche markt* sloot zich niet steeds geheel aan bij de aanwijzingen van Wallstreet. De handel concentreerde zich daarbij hoofdzakelijk in Steelshares, die over het geheel vast gestemd bleven. In de overige soorten ging slechts sporadisch iets van beteekenis om.

	7 Aug.	9 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	72 1/2	72 5/16	73 1/2	+ 1
Anaconda Copper	130	130	130 15/16	+ 15/16
Un. States Steel Corp.	89 13/16	89 7/8	91	+ 1 3/16
Atchison Topeka	80 1/16	80 1/16	80 15/16	+ 7/8
Southern Pacific	75 5/8	74 15/16	—	— 11/16
Union Pacific	115 1/8	117	117 3/4	+ 2 5/8
Int. Merc. Marine afgest.	29 1/8	29 5/8	29 27/32	+ 23/32
„ „ „ „ prefs.	99 13/16	100 1/2	100	+ 3/16

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie 2¼ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

13 Augustus 1918.

Tarwe. Wederom een week van buitengewoon groote aanvoeren in Noord-Amerika en indien het cijfer van den zichtbaren voorraad niet verminkt was overgekomen, twijfelen wij niet of het had wederom een aanzienlijke toename aangewezen.

Eenigen tijd geleden heeft de Senaat in de Ver. Staten besloten den prijs van tarwe met circa 8 pCt. te verhoogen, maar men verwachtte algemeen, dat Wilson zijn veto hierover zou uitspreken. Blijkbaar is dit gebeurd, want de prijs is niet verhoogd en bovendien geven de groote aanvoeren wel den indruk, dat de boeren geen hoogere prijzen verwachten.

De uitvoer van tarwe uit de Staten is nog steeds zeer klein, maar ongetwijfeld bestaat de uitvoer tegenwoordig grootendeels uit tarwemeel en andere meelsoorten. De tarwe wordt zoodra mogelijk tot meel vermalen en dit is dan ook een van de redenen, waarom men dit jaar weinig heeft aan het cijfer van de zichtbare voorraden van tarwe om de werkelijke voorraden in het land te peilen, immers die van meel zijn er niet bij inbegrepen.

Op 8 Augustus cabelde Washington het bericht van den stand der verschillende graansoorten op 1 Augustus. Over het algemeen heeft dit rapport teleurstelling gewekt, vooral voor de voorjaarstarwe waarvan de stand gemeld wordt 6½ punt te zijn achteruit gegaan, n.l. van 86,1 tot 79,6. De wintertarwe wordt als geoogst beschouwd, zoodat het geschatte oogstcijfer geen verandering meer heeft ondergaan. Men zal zich misschien herinneren, dat verschillende berichten uit de Staten destijds de verwachting uitspraken van „a milliard bushel crop", de tegenwoordige schatting met 878.000.000 bu. blijft aanmerkelijk hieronder. Toch is dit een groote oogst en vooral waar ook Argentinië nog goed in zijn tarwe zit, hetgeen in den laatsten tijd duidelijk gedemonstreerd wordt door het vrij regelmatig terugloopen der prijzen te Buenos Aires en Rosario, zal er voorloopig voldoende tarwe beschikbaar zijn in Noord- en Zuid-Amerika voor de landen die daarvan voorzien mogen worden en die in staat zijn scheepsruimte voor hun behoeften te stellen.

Wat betreft de andere graansoorten, de raming voor haver, rogge en gerst duiden allen groote oogsten aan, niettegenstaande teruggang van den stand met circa 3 punten. De bebouwde oppervlakte is voor al deze soorten zeer veel toegenomen, vooral voor rogge, dat jaarlijks meer uitgezaaid schijnt te worden ingevolge waarvan de oogst vrij geleidelijk van 42 millioen bu. in 1914 tot 77 millioen bu. dit jaar is gestegen.

De maïsoogst belooft beslist minder dan eenigen tijd geleden, het oogstcijfer is dan ook van 1 Juli tot 1 Augustus teruggeloopen van 87,1 tot 78,5. Ook wordt de laatste dagen herhaaldelijk ongunstig weder gemeld, zoodat nog een verdere teruggang te verwachten is. Veel zal wel van het weer in de eerstkomende maanden afhangen. Waarschijnlijk is nu nog wel neerslag gewenscht, maar daarna moet het droog worden om althans goede droge kwaliteit te kunnen oogsten.

De stand van lijnzaad blijft teruggaan, zooals bijna ieder jaar het geval is geweest. De oogstramingen van de Regeering zijn wat dit artikel betreft vaak geheel onjuist geweest en de olieslagers in de Staten hechten er dan ook weinig waarde aan. Toch schijnt men het er vrijwel over eens te zijn, dat slechts een zeer matige oogst kan verwacht worden en vooral waar Canada in het geheel niets schijnt te beloven zal er heel wat van Argentinië moeten worden geïmporteerd om de vrijwel uitgeputte olievoorraden eenigermate te kunnen aanvullen. Uit Argentinië ko-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Aug.	Maïs Aug.	Haver Aug.	Tarwe Aug.	Maïs Aug.	Lijnzaad Aug.
10 Aug.'18	226	156 3/4	67 7/8	11,15	6,10	25,40
3 „ '18	226	155 1/4	68 1/4	11,90	5,75	25,30
10 Aug.'17	218 [2]	115 1/2 [1]	58 1/2 [2]	18,55 [2]	12,05 [2]	23,20 [2]
10 Aug.'16	144 3/8 [2]	84 [2]	44 1/4 [2]	9,65 [2]	5,15 [2]	13,55 [2]
10 Aug.'15	107 3/4 [2]	74 7/8 [2]	39 1/2 [2]	12,40 [2]	5,00 [2]	11,10 [2]
20 Juli '14	82 [1]	56 3/8 [1]	36 1/2 [1]	9,40 [2]	5,38 [2]	13,70 [2]

[1]) per Dec. [2]) per Sept.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	12 Aug. 1918	5 Aug. 1918	12 Aug. 1917
Tarwe (inlandsche)	25,— [1])	25,— [1])	—
Rogge (70 Kg. natura gew.)	26,— [1])	26,— [1])	—
Maïs (La Plata)	—	—	500,— [1])
Gerst (60 Kg. natura gew.)	20,— [1])	20,— [1])	—
Haver (inlandsche)	20,— [1])	20,— [1])	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	—	—	240,— [1])
Lijnzaad (inlandsch)	40,— [1])	40,— [1])	—

[1]) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4—10 Aug. 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	4—10 Aug. 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. tijdvak 1917	1918	1917
Tarwe	—	1.944	250.576	—	2.920	38.227	4.864	288.803
Rogge	—	—	8.465	—	—	—	—	8.465
Boekweit	—	—	2.314	—	—	—	—	2.314
Maïs	—	—	107.678	—	4.590	67.438	4.590	175.116
Gerst	—	—	30.600	—	—	11.886	—	42.486
Haver	—	—	10.025	—	—	27.269	—	37.294
Lijnzaad	—	—	8.322	—	—	7.560	—	15.882
Lijnkoek	—	—	34.078	—	—	27.985	—	62.063
Tarwemeel	—	756	19.988	—	6.068	3.051	6.824	23.039
Andere meelsoorten	5.000	15.104	—	—	398	—	15.502	—
AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.								
Tarwe	— [1])	137.549 [2])	249.303	—	—	—	137.549	249.303
Maïs	— [1])	90.191 [2])	12.335	—	—	—	90.191	12.335
Rogge	— [1])	5.174 [2])	—	—	—	—	5.174	—
Tarwemeel	— [1])	52.130 [2])	—	—	—	—	52.130	—
Gerst	— [1])	22.509 [2])	667	—	—	—	22.509	667

[1]) door de vertraging in de ontlading nog niet bekend. [2]) tot 4 Augustus.

men gunstige berichten over dit artikel en aankoopen voor den nieuwen oogst zijn reeds begonnen tot prijzen die tamelijk wat lager zijn dan die gelden voor spoedige levering. Het is evenwel nog zeer vroeg voor de nieuwe Plata-oogsten en men moet verwachten, nog wel eens van sprinkhanen- en andere plagen te hooren, voordat de oogst is binnengehaald.

Nederland. Voor ons land kwam de Zijldijk binnen met circa 5000 tons diverse meelsoorten, voor de Relief kwamen 5 booten, die evenwel tengevolge van de staking niet gelost werden. Gelukkig is het oogstweer nu zeer gunstig.

SUIKER.

Volgens F. O. Licht werd voor de verdere gunstige ontwikkeling der Beetwortels naar een tijdperk van warm zomerweer verlangd. Dit schijnt thans ingetreden te zijn.

In de voornaamste Engelsche havens waren de voorraden op 6 Juli als volgt:

	1918	1917	1916	
London.....	81.095	31.380	39.542	tons
Liverpool....	12.816	25.985	12.281	„
Clyde	30.504	8.217	14.442	„
Totaal	124.415	65.582	66.247	tons

In eene op 9 dezer in Den Haag gehouden vergadering van den Bond van Eigenaren van Ned. Ind. Suikerondernemingen werd besloten tot het oprichten eener vereeniging van producenten onder den naam van Java Suiker Associatie en werden alle suikerfabrieken op Java tot toetreding aangespoord. De bedoeling is in de eerste plaats de onderlinge concurrentie der fabrieken bij den verkoop te vermijden en alle producenten in verhouding tot hunne productiecijfers in de verkoopen te doen deelen. De wenschelijkheid werd daarbij uitgesproken om met de exporteurs tot eene overeenkomst te geraken, alhoewel op eene andere basis dan door de Londensche commissie voorgesteld.

Nieuwe afdoeningen werden uit Java niet gemeld. De thans vastgestelde verkoopprijzen van *f* 7¼ voor Superieur, *f* 6¼ voor No. 16 en h. en *f* 6,— voor No. 12/14 bleven voor zoover bekend ongewijzigd. Het rendement van 80 fabrieken per 15 Juli toont *in doorsnée* precies hetzelfde resultaat als verleden jaar op ongeveer denzelfden tijd, alhoewel deze vergelijking fabrieksgewijze genomen hier en daar zeer uiteenloopt. Op grond van het doorsneecijfer mag men dus weder eenen grooten oogst verwachten.

In Amerika vinden geregeld verkoopen plaats tot den officieelen prijs van 6.055 c voor Spot Centrifugals, gelijkstaande met ongeveer 28 s./6 d. per cwt.

Himeley publiceerde onlangs eene raming van den dit-jarigen Cuba-oogst van 3.450.000 tons, doch lijkt het zeer twijfelachtig, dat dit cijfer gehaald zal worden, tot welken twijfel de onderstaande statistiek aanleiding geeft:

	1918	1917	1916	
Ontv. d. week tot 6 Juli..	38.631	29.709	13.661	tons
Totaal sedert 1 Dec. 1917	2.959.667	2.730.588	2.829.562	„
Werkende fabrieken....	21	?	12	„
Export der week t. 8 Juli	109.787	56.127	93.282	„
Totaal v. 1 Jan. '18–31 Mei	1.570.806	1.753.869	1.788.338	„
Totaal voorraad 10 Juni	1.056.100	760.921	799.970	„

Op Mauritius wordt een oogst van 225.000 tot 245.000 tons verwacht. Verkoopen uit den nieuwen oogst naar Engeland werden nog niet gemeld.

Op Formosa werd de aanplant voor 1919 met ongeveer 10 % verminderd aangezien het weer gedurende den planttijd te droog was.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Oct./Dec.	Londen			New York 96 % Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
9 Aug. 1918....	*f* —	64/9	—	—	60,55
2 „ 1918....	„ —	64/9	12/–	—	60,55
9 Aug. 1917....	„ —	53/9	18/6	34/6	7,27 à 7,40
9 Aug. 1916....	„ 26⅔	47/1½	21/3	28/6	5,95
21 Juli 1914....	„ 11 13/32	18/–	—	—	3,26

RUBBER.

De noteeringen van rubber, welke eerst ongewijzigd bleven, konden zich in het laatst der afgeloopen week iets verbeteren. De markt werd vaster en de week sluit in wat opgewekter stemming:

De noteeringen zijn:	einde voorafgaande week
Prima Hevea Crêpe loco/Sept. 2/2	.....loco/Aug. 2/1½
„ „ „ Oct./Dec. 2/3	..... Sept. 2/2
„ „ „ Jan./Juni 2/4	..... Oct./Dec. 2/2¾
smoked Sheets 1 d. minder.	..... 1 d. minder.
Hard cure fine Para loco .. 3/–½	..... 3/–

WOL.

De markt te La Plata blijft vast bij de gevestigde prijzen. De Amerikaansche commissie koopt nog al willig. Daarentegen blijven de neutrale koopers gereserveerd, gelet de onmogelijkheid voor het oogenblik te verschepen.

STEENKOLEN.

Newcastle, einde Juli 1918.

Kolenmarkt. Sedert ons laatste rapport is de positie zelfs wat vaster en afgescheiden van de kwestie van verhoogde prijzen, zijn kolen buitengewoon moeilijk te krijgen.

Best Steams worden nu genoteerd tegen een minimum van 70/–, en zijn alleen verkrijgbaar tegen dien prijs voor overeengekomen verscheping.

Seconds zijn ongeveer 65/–, mogelijk iets minder.

Smalls zijn over het algemeen 40/–.

Durhams. 45/– is nu ongeveer de minimum-noteering voor Seconds met in verhouding betere kwaliteiten.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
12 Aug. 1918..	nom.	122.–/–	388.–/–	30.10/–	52.–/–
6 „ 1918..	nom.	122.–/–	399.–/–	30.10/–	52.–/–
10 Aug. 1917..	nom.	125.–/–	244.5/–	30.10/–	—.–/–
11 Aug. 1916..	nom.	112.–/–	171.–/–	29.5/–	49.–/–
20 Juli 1914..	51/4	61.–/–	145.15/–	19.–/–	21.10/–

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

10 Augustus 1918. In de afgeloopen week kwamen geen tijdingen van bijzondere beteekenis binnen; in de noteering der vrachten werden geen wijzigingen bekend.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
5/10 Aug. 1918	—	—	—	50/–	—	225/–
29 Juli/3 A. 1918	—	—	—	50/–	—	225/–
6/11 Aug. 1917	—	—	—	30/–	—	140/–
7/12 Aug. 1916	—	—	*f* 15,—	11/5	*f* 110,–	160/8
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/–	12/–

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
5/10 Aug. 1918	69/–	101/3	200/–	120/–	—	Kr. 205
29 J./3 A. 1918	69/–	101/3	200/–	120/–	—	„ 205
6/11 Aug. 1917	69/–	101/3	—	—	—	—
7/12 Aug. 1916	34/–	62/8	74/6	38/–	*f* 6,50	—
Juli 1914	fr 7,—	7/–	7/3	14/6	3/2	4/–

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
5/10 Aug. 1918....	275/–	500/–	—	190/–
29 Juli/3 Aug. 1918....	275/–	500/–	—	190/–
6/11 Aug. 1917....	350/–	450/–	—	180/–
7/12 Aug. 1916....	100/–	150/–	—	140/–
Juli 1914....	14/6	16/3	25/–	22/3

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Utrecht

Maandstaat op 31 Juli 1918

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.892.187,50, waarvan in geld gestort	„ 6.342.187,50	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 4.548.148,60, waarvan in geld gestort	„ 3.077.648,60	
		f 11.204.536,10
Fondsen van Aandeelhouders te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht		„ 31.688.200,—
Fondsen door ons gedeponeerd voor rekening van bevriende instellingen		„ 4.020.500,—
Kassa, Wissels en Coupons		„ 49.102.195,35½
Nederlandsche Staatsleeningen		„ 579.320,55
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 58.602.922,79
Daggeldleeningen		„ 1.800.000,—
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 2.203.885,67½	
voor rekening van derden	„ 17.375.539,78½	
gereserveerd voor geopende credieten	„ 2.940.015,—	
		f 22.519.440,46
Prolongatiën gegeven		„ 8.775.575,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		„ 3.565.804,86½
Credietvereeniging	f 23.065.075,31	
Af: loopende Promessen	„ 2.200.000.—	
		„ 20.865.075,31
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt.	f 37.491.719,40	
Af: loopende Promessen	„ 1.935.000,—	
		„ 35.556.719,40
Voorschotten op Consignatiën		„ 135.396,04
Gebouwen en Safe Deposit		„ 2.727.194,56½
Totaal		f 251.142.880,43½

CREDIT

Kapitaal	f 21.952.000,—	
Reservefondsen	„ 8.199.877,—	
Waarborgfonds Credietvereeniging	„ 3.057.697,50	
Reserve Credietvereeniging	„ 2.719.017,11	
		f 35.928.591,61
Aandeelhouders voor gedeponeerde fondsen als waarborg voor 90 pCt. storting op aandeelen B	f 1.784.700,—	
in Leendepôt	„ 33.924.000,—	
		„ 35.708.700,—
Zieken- en Pensioenfondsen		„ 242.596,44½
Deposito's		„ 48.896.789,00½
Prolongatie-Deposito's		„ 3.635.578,30
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		„ 671.409,19
Saldo's in Rekening-Courant	„ 83.550.973,10	
„ „ „ voor gelden in het Buitenland	„ 17.374.911,48	
„ „ „ Credietvereeniging	„ 11.090.617,17½	
		„ 112.016.501,75½
Daggeldleeningen		„ 4.000.000,—
Kassiers		„ 198.342,47½
Te betalen Wissels		„ 7.307.397,67
Diverse Rekeningen		„ 2.536.973,98½
Totaal		f 251.142.880,43½

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM Telefoon 3600 | 's-GRAVENHAGE Telefoon H 280, 300 | GRONINGEN Telefoon 1555

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

Een polis der

NILLMIJ

van 1859

's-Gravenhage, Veenestraat 1

geeft volledige zekerheid en rust.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en Vrachtdienst met nieuwe, moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

NEW YORK

GRONINGSCHE CREDIET- EN HANDELSBANK

GRONINGEN, APELDOORN, APPINGEDAM, ASSEN EN VEENDAM

Kapitaal *f* 5.000.000,—

Geplaatst en volgestort *f* 2.000.000,—

Reserves ruim. . . . . *f* 387.000,—

VERSCHAFT BEDRIJFSKAPITAAL AAN LANDBOUW, HANDEL EN NIJVERHEID

INCASSO — DEPOSITO — SAFE DEPOSIT

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM

Agentschappen in Indië:

BATAVIA, SOERABAYA, BANDOENG, MEDAN EN WELTEVREDEN

Agentschap in Nederland:

TILBURG

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en ten gebruike voor de

VERMOGENSBELASTING

Prijs *f* 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves *f* 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN, WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, AALSMEER, BEVERWIJK, BLOEMENDAAL, EDAM, HILLEGOM, HOOFDDORP, LEIDEN, LISSE, PURMEREND, IJMUIDEN, ZANDVOORT.

Volgestort Kapitaal *f* 3.050.000,— Reserve *f* 721.500,—

Wm H. MÜLLER & Co.

REEDERS EN KOOPLIEDEN

HOOFDKANTOOR: 's-GRAVENHAGE

HOLLAND-AMERIKA LIJN

GEREGELDE AFVAARTEN TUSSCHEN
ROTTERDAM en NEW YORK, BOSTON, PHILADELPHIA, BALTIMORE, NEWPORT NEWS, NORFOLK, SAVANNAH, NEW ORLEANS, CUBA, MEXICO en NEW YORK-JAVA.

Voor inlichtingen wende men zich tot de

HOLLAND-AMERIKA LIJN, WILHELMINAKADE, ROTTERDAM

Scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij — Rotterdam

Filialen: AMSTERDAM — IJMUIDEN — LEEUWARDEN — HARLINGEN

ENGELSCHE STEENKOLEN

GEREGELDE LIJNEN VICE-VERSA:
ROTTERDAM—LONDON; ROTTERDAM—HULL/GOOLE; ROTTERDAM—NEWCASTLE; ROTTERDAM—LEITH

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN VAN DE UTRECHTSCHE

FIJNE TAFELMOSTERD

P. Clos & Leembruggen

LEIDEN

Opgericht 1 Mei 1766

Tel. Intercomm. 370
Telegr.-Adres: CLOS

Sajetten en Wollen Garens voor Hand- en Machinebreien

R. S. STOKVIS & ZONEN Ltd - ROTTERDAM

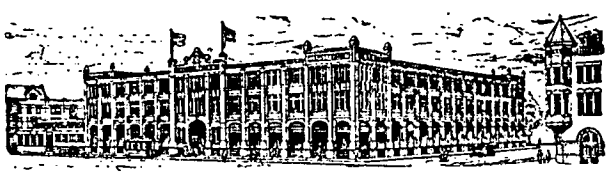

Groote voorraden van artikelen op industriëel gebied

WEISE & Co. ROTTERDAM AMSTERDAM

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

ANNO 1616

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BLAAUWHOEDENVEEM - VRIESSEVEEM

AMSTERDAM ROTTERDAM ANTWERPEN

EXPEDITEURS

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL:

f 10.000.000,—

EXPEDITIE
IN- EN UITKLARING
ASSURANTIE

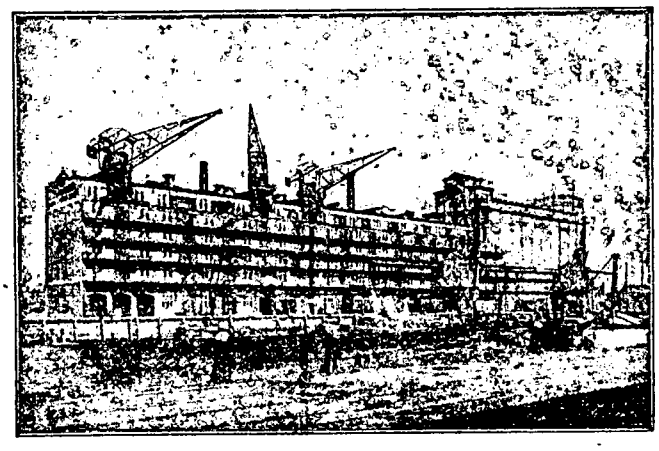

RESERVE-FONDSEN:

f 1.639.297,15½

RUBBER-ETABLISSEMENT
KINA-ETABLISSEMENT

PAKHUIS EN SILO-GEBOUW „ST. JOB", ROTTERDAM

BEËEDIGDE WEGERS EN METERS

BEWARING VAN KOOPMANSGOEDEREN TEGEN UITGIFTE VAN

„CEDULLEN AAN TOONDER"

WELKE LEVERBAAR EN BELEENBAAR ZIJN

MODERNE KOEL- EN VRIESINRICHTINGEN TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM VOOR HET OP LAGE TEMPERATUREN BEWAREN VAN AAN SPOEDIG BEDERF ONDERHEVIGE LEVENSMIDDELEN EN HANDELSWAREN.

CORRESPONDENTEN:

TE LONDEN: BRITISH BLAAUWHOEDENVEEM, LTD., 1 MINCING LANE, E.C.
BIJKANTOOR TE LIVERPOOL.
IN NED. INDIË: „HET INDISCHE VEEM" EN „DE SCHEEPSAGENTUUR", BATAVIA, ENZ.

DIRKZWAGER's SCHEEPSAGENTUUR

MAASSLUIS EN HOEK VAN HOLLAND

Belasten zich met het rapporteeren van schepen en het behandelen van scheepszaken op den Nieuwen Waterweg

NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ

MAASSLUIS

Contracteeren voor het bergen van gezonken schepen en ladingen, op de rivieren en buitengaats; belasten zich met het instellen van duikeronderzoek, enz. enz.

NEDERLANDSCH-TRANSATLANTISCHE HYPOTHEEKBANK TE AMSTERDAM

WERKT IN CANADA MET EIGEN KANTOREN
DIRECTIE: J. MEES TE AMSTERDAM, L. DROOGLEEVER FORTUYN TE WINNIPEG

5 en 6% PANDBRIEVEN

IN STUKKEN VAN f 1000,—, f 500,— EN f 100,—
AFGIFTE TEGEN BEURSKOERS

MARX & Co's BANK

ROTTERDAM, Zuidblaak 56
's-GRAVENHAGE, Kneuterdijk 13

KAPITAAL f 8.000.000,— VOLGESTORT

Directie: P. J. VAN OMMEREN, Jhr. D. F. REUCHLIN, S. S. BOSMAN JR.

Raad van Commissarissen: Mr. J. A. LOEFF, J. RIJPPERDA WIERDSMA, A. C. MEES en Mr. A. J. MARX

NIJGH & VAN DITMAR'S BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ, ROTTERDAM